Η “Ριζοσπαστική” Ακροδεξιά & η “Φιλοσοφία” του Τεχνοφασισμού

Αλέξανδρος Σχισμένος

Η πρόσφατη άνοδος της ακροδεξιάς στην αμερικάνικη και ευρωπαϊκή πολιτική είναι ανησυχητική και συχνά παίρνει τη μορφή ενός ‘μαλακού’ νεοφασισμού, που θέλει να φανεί πιο μοντέρνος από τους παραδοσιακούς σκληρούς φασίστες.

Οι στόχοι μοιάζουν οι ίδιοι: η προώθηση της αυταρχικής διακυβέρνησης με μέσα αστυνομικής παρακολούθησης, η υποβάθμιση των ανθρώπων σε όργανα εκτέλεσης εντολών, ο διαχωρισμός των ανθρώπων σε προνομιούχους και σκλάβους, η άρνηση των οικουμενικών δικαιωμάτων, η λατρεία της ισχύος, η διαιώνιση της ιεραρχίας, η θωράκιση της κυριαρχίας, η καθυπόταξη της κοινωνίας, η εξόντωση των αντιφρονούντων.

Ο “μαλακός” νεοφασισμός οικειοποιείται μοντέρνες συμπεριφορές, χρησιμοποιεί τα social media, οικειοποιείται ακαδημαϊκούς θεσμούς για να τους στρέψει ενάντια στο αίτημα για πραγματική δημοκρατία. Ενισχύει την ταύτιση της κοινοβουλευτικής ολιγαρχίας με τη «δημοκρατία», παρουσιάζοντας τα σημερινά ολιγαρχικά κράτη ως «εξισωτικές δημοκρατίες», με σκοπό να καταδικάσει το δημοκρατικό πρόταγμα της κοινωνικής αυτοκυβέρνησης και της ισότητας ως υπεύθυνο για τα εγκλήματα του κράτους· την ίδια στιγμή που καταφάσκει στις πιο αυταρχικές κρατικές πολιτικές ελέγχου και καταστολής, ως μέσα υπεράσπισης των «ελευθεριών των προνομιούχων». Τα κυρίαρχα στρώματα παρουσιάζονται ως απειλούμενα (ο Ντ. Τζ. Τραμπ μιλά για τους απειλούμενους λευκούς άνδρες) και η νεοδεξιά ως «ριζοσπαστική».

Ο καθηγητής Stephen Elliot-Buckley περιέγραψε το 2014 τα χαρακτηριστικά του ρεύματος που ονομάζει «**μαλακό φασισμό**»

(soft fascism):

«Ο μαλακός φασισμός είναι μια διαδικασία αντιδημοκρατικής διακυβέρνησης που δεν είναι τόσο απόλυτα ολοκληρωτική ή αυταρχική, όπως τα πιο ιστορικά αλησμόνητα φασιστικά κράτη. Η μαλακή φασιστική διακυβέρνηση έχει χαρακτηριστικά όπως:

- διεφθαρμένες εκλογικές διαδικασίες
- νομοθετικές τακτικές που υπονομεύουν τη δημοκρατική συμμετοχή
- αδικαιολόγητη παρακολούθηση των πολιτών
- περιορισμός του χρόνου διαβούλευσης
- φίμωση των δημοσίων λειτουργών
- θάψιμο των δικαστικών αποφάσεων κατά των νομοθετικών καταχρήσεων
- ποινικοποίηση της διαφωνίας.»

Μπορούμε να αναγνωρίσουμε αυτά τα χαρακτηριστικά σε καθεστώτα όπως το κράτος του Πούτιν (και της Gazprom), του Ερντογάν, του Ορμπαν, του Μπολσονάρο, που καταχρηστικά ονομάζονται «ρεπούμπλικες» (αντιπροσωπευτικές ολιγαρχίες) και, ακόμη πιο καταχρηστικά μεταφράζονται στα ελληνικά ως «δημοκρατίες» (όπως και το νεοελληνικό κράτος).

> *Αυτή η μετάφραση, αυτή η κατάχρηση, δεν είναι ένα απλό σφάλμα. Είναι η πολιτική διπροσωπία της νεωτερικής εξουσίας, που από τη μία ντύνει τα αυταρχικά καθεστώτα με ένα μανδύα δικαίωσης και από την άλλη ζητεί να σπιλώσει τη δημοκρατία, αποσαθρώνοντας τα θεμέλια του δημοκρατικού προτάγματος, δηλαδή την άρρηκτη σύνδεση της ισότητας και της ελευθερίας που συνιστούν τον πυρήνα της ατομικής και κοινωνικής αυτονομίας.*
>
> *Και αυτό είναι εξίσου επικίνδυνο και ανιστόρητο: Επικίνδυνο από τη μια γιατί χαρίζει στο ολιγαρχικό σύστημα μια ευκαιρία να φανεί ως κοινωνικό, ενώ είναι βαθιά αντι-κοινωνικό – Από την άλλη, γιατί στερεί από τα πολιτικά κινήματα κάθε πρόταγμα κοινωνικής αυτοκυβέρνησης και τα οδηγεί στον αντι-κοινωνικό*

σεχταρισμό, προάγγελο της τυραννίας. Ανιστόρητο γιατί συσκοτίζει το γεγονός ότι η μοντέρνα ολιγαρχία, – Republic – δεν έχει καμία σχέση με την δημοκρατία, την άμεση δημοκρατία.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τις ΗΠΑ, και ας ακούσουμε τον Yascha Mounk, λέκτορα στο Harvard, που δεν είναι κάποια αναρχική σχολή. Ο λέκτορας είναι σαφής:

«Η ανατροπή των προτιμήσεων του λαού στο δήθεν δημοκρατικό μας σύστημα διερευνήθηκε σε μια μελέτη του 2014 από τους πολιτικούς επιστήμονες Martin Gilens του Princeton και Benjamin I. Page του Northwestern. Τέσσερις ευρείες θεωρίες προσπάθησαν από καιρό να απαντήσουν σε ένα θεμελιώδες ερώτημα σχετικά με την κυβέρνησή μας: Ποιος κυβερνά; Μία θεωρία, αυτή που διδάσκουμε τα παιδιά μας στις τάξεις των πολιτικών μαθημάτων, υποστηρίζει ότι οι απόψεις των απλών ανθρώπων είναι καθοριστικές. Μια άλλη θεωρία υποδηλώνει ότι οι μαζικές ομάδες συμφερόντων όπως το AARP έχουν τη δύναμη. Μια τρίτη θεωρία προβλέπει ότι οι επιχειρηματικές ομάδες όπως οι Independent Insurance Agents and Brokers of America και η National Beer Wholesalers Association (οι ανεξάρτητοι ασφαλιστικοί πράκτορες και μεσίτες της Αμερικής και η εθνική ένωση χονδρεμπόρων μπίρας) χειραγωγούν τις διαδικασίες. Μια τέταρτη θεωρία υποστηρίζει ότι η πολιτική αντικατοπτρίζει τις απόψεις της οικονομικής ελίτ.

Οι Gilens και Page εξέτασαν αυτές τις θεωρίες παρακολουθώντας πόσο καλά οι προτιμήσεις των διαφόρων ομάδων προέβλεπαν τον τρόπο με τον οποίο το Κογκρέσο και το εκτελεστικό τμήμα θα ενεργούσαν σε 1.779 ζητήματα πολιτικής για διάστημα δύο δεκαετιών. Τα αποτελέσματα ήταν συγκλονιστικά. Οι οικονομικές ελίτ και οι ομάδες περιορισμένων συμφερόντων είχαν μεγάλη επιρροή: κατάφεραν να επιβάλουν τις πολιτικές της προτίμησής τους περίπου στις μισές περιπτώσεις και να σταματήσουν τις νομοθεσίες στις οποίες αντιτάχθηκαν σχεδόν πάντοτε. Οι μαζικές ομάδες συμφερόντων, εν τω μεταξύ, είχαν ελάχιστη επίδραση στη δημόσια πολιτική. Όσον αφορά τις απόψεις των απλών πολιτών,

δεν είχαν ουσιαστικά κανένα ανεξάρτητο αποτέλεσμα.

[…] Σε κάποιο βαθμό, φυσικά, η αδιαφορία του πολιτικού συστήματος της Αμερικής είναι προσχεδιασμένη. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ιδρύθηκαν ως ρεπούμπλικα [σ.τ.μ. republic – κοινοβουλευτική ολιγαρχία], όχι ως δημοκρατία. Όπως έδειξαν σαφώς οι Αλεξάντερ Χάμιλτον και Τζέιμς Μάντισον στα Federalist Papers, η ουσία αυτής της ρεπούμπλικας θα συνίστατο -με έμφαση- "ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, και ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ, από οποιοδήποτε μερίδιο" στην κυβέρνηση. Αντίθετα, οι λαϊκές απόψεις θα μεταφραστούν στη δημόσια πολιτική μέσω της εκλογής αντιπροσώπων "των οποίων η φρόνηση μπορεί", σύμφωνα με τα λόγια του Μάντισον, "να διακρίνει καλύτερα το αληθινό συμφέρον της χώρας τους"[1].»

Η πολιτική θεωρία της νεοδεξιάς ή εναλλακτικής δεξιά (alt-right), της Λεπέν, του Τραμπ, του Μπάννον, προσπαθεί να καταλογίσει τις ευθύνες της φιλελεύθερης ολιγαρχίας στη δημοκρατία. Και, όπως και οι φασίστες πρόγονοί της, κλίνει προς την λαϊκιστική τυραννία: Όπου λαϊκισμός = οποιαδήποτε πολιτική θεώρηση προωθεί ένα σχήμα κάθετης υποταγής, με τον λαό στη βάση και τον κυρίαρχο (τύραννο) στην κορυφή, δίχως μεσολάβηση ή αμφισβήτηση της τυραννικής κυριαρχίας. Προκειμένου να φανούν ως προασπιστές της «ελευθερίας» των προνομιούχων, προσπαθούν να παρουσιάσουν την ισότητα ως αντίθετο στην ελευθερία. Αν ως ελευθερία νοείται η κυριαρχία του προνομιούχου, βλέπουμε πολύ καλά πώς το δημοκρατικό αίτημα της εξισωτικής κοινωνικής ελευθερίας εμποδίζει την απληστία των «ελεύθερων» ορέξεων της κυριαρχίας. Ας σημειώσουμε τη λέξη *όρεξη*, αποτελεί κομβική έννοια των νεοδεξιών μανιφέστων.

Φυσικά η νέα δεξιά φέρει πολλά πρόσωπα και γρήγορα ξεπηδούν από τις εκδηλώσεις της οι παραδοσιακές φασιστικές εκδηλώσεις: δολοφονική βία κατά των μεταναστών, αγκυλωτοί σταυροί, νεοναζί, φασιστικοί χαιρετισμοί, πυρσοί, όπως βλέπουμε από το Charlottesville το 2017. Όμως το περιτύλιγμα, εμπεριέχει, πέρα από τον παραδοσιακό εθνικισμό που ενδημεί στη χώρα μας (έχουμε ήδη ασχοληθεί με αυτόν), και ορισμένες μεταμοντέρνες,

διανοουμενίστικες παραλλαγές. Αυτές είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς στον αμερικάνικο και δυτικοευρωπαϊκό κόσμο, όπου εμφανίζονται επίσης οικοφασίστες και τεχνοφασίστες. Σήμερα, ας σταθούμε λίγο στους τελευταίους.

Αφορμή για το συγκεκριμένο σημείωμα αποτελεί ένα τοπικό νέο των ημερών.

Μαθαίνουμε ότι το Σάββατο 10/11/18 στα Γιάννενα θα γίνει μια εκδήλωση με τίτλο «Οι φιλοσοφικές επιρροές της ριζοσπαστικής δεξιάς», και ομιλητές τους υποψήφιους διδάκτορες Μιχάλη Βραζιτούλη και Κώστα Φιλιππάκη. Στην αφίσα διαφημίζεται ο γνωστός ακροδεξιός και κατηγορούμενος για λόγο μίσους ενάντια στις γυναίκες και ενάντια στους τρανς Jordan Peterson, και ο τεχνοφασίστας Nick Land – οπότε μάλλον έχουμε μια πρώτη εμφάνιση του νέου ακροδεξιού λόγου στα Γιάννενα…

Ριζοσπαστική δεξιά ονομάζεται ο πρωτοφασισμός[2] και ο φασισμός, σε αντιδιαστολή προς τη *συντηρητική* δεξιά της εκκλησίας και της μοναρχίας. «Η διαφαινόμενη μετατόπιση προς το νεοσυντηρητισμό στην Ευρώπη στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και ιδιαίτερα η πολιτική σταθεροποίηση, ή ακόμη και η συμμετοχή σε κυβερνήσεις συνασπισμού, νέων κομμάτων της “ριζοσπαστικής δεξιάς” σε μια σειρά ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Ιταλία, Αυστρία), ενισχύει την υπόθεση ότι ο φασισμός δεν ανήκε αποκλειστικά στο Μεσοπόλεμο, μα είναι συνυφασμένος με το σύγχρονο κράτος.», γράφει ο Αθανάσιος Μποχώτης (Παν. Κρήτης) στο βιβλίο του “Η ριζοσπαστική δεξιά” (Βιβλιόραμα, 2003).

Μα ποιοι είναι οι J. Peterson και N. Land;

Μας πληροφορεί συνοπτικά ο καθηγητής Στάθης Παπασταθόπουλος: «Για παράδειγμα, ο J. Peterson, είναι ένας από τους βασικούς υπέρμαχους της θέσης ότι βιώνουμε μια κρίση αρρενωπότητας, ως συνέπειας της επίδρασης του φεμινισμού και της Αριστεράς και πως αυτό θέτει σε κίνδυνο τον πολιτισμό! Αυτό για τις γυναίκες που είστε διατεθειμένες να ακούσετε για τα “εννοιολογικά του

σχήματα”. Είναι ένας από τους αρνητές των επιστημονικών προειδοποιήσεων για το φαινόμενο και τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και αποτελεί και έναν από τους γνωστούς υποστηρικτές του Donald Trump.

Μπορείτε να καταλάβετε ότι και οι υπόλοιπες “ψυχολογικές θεωρίες” του είναι ανάλογης ποιότητας. Ο N. Land είναι από τους αγαπημένους “διανοητές” του πρώην βασικού συμβούλου του Trump και θαυμαστή της Λεπέν Steve Bannon, το μανιφέστο του Dark Enlightment αποτελεί μια από τις βίβλους των νέων ακροδεξιών κινημάτων παγκόσμια, αποτελεί ένας από τους πιο ακραίους υπέρμαχους του τεχνο-καπιταλισμού, αντιφεμινιστής όσο δεν παίρνει και υπέρμαχος ενός ακραίου νεοδαρβινισμού και ρατσισμού.»

Ο Peterson δεν είναι καν άξιος λόγου. Ο Land όμως έχει αξιόλογη επιρροή, κυρίως λόγω της ακαδημαϊκής του παρουσίας πριν εγκαταλείψει το πανεπιστήμιο και γίνει γκουρού του τεχνοφασισμού.

Ο Land είναι ένας πρώην καθηγητής φιλοσοφίας του Warwick (Cybernetic Culture Research Unit), που εκκινά από τον Heidegger και τον αντι-ανθρωπισμό του (η διατριβή του ήταν πάνω στον Heidegger), ζητώντας να εκπληρώσει πλήρως την παραίνεση του Γερμανού (πρώην ναζί) φιλοσόφου, για αντικατάσταση της σκέψης από την κυβερνητική (Cybernetics! Απάντησε ο Heidegger στην ερώτηση: ‘Τι θα αντικαταστήσει τη φιλοσοφία’, στην τελευταία του συνέντευξη στο Der Spiegel το 1966 -δημοσιεύτηκε το 1976).

Ο Land εμπνεύστηκε επίσης από τη συνεργασία Deleuze – Guattari και την έννοια της *απεδαφικοποίησης* (*déterritorialisation*), που αφορά τη “σχιζοφρενική” φύση της υποκειμενικότητας στην καπιταλιστική κοινωνία. Ο Land θέλει να ξεμπερδεύει με το υποκείμενο και να ασχοληθεί με τη διαδικασία της απεδαφικοποίησης καθ’ εαυτή, χαιρετίζοντας τον καπιταλισμό ως απρόσωπη διαδικασία τεχνολογικής ανάπτυξης.

Το 1998 έφυγε από το πανεπιστήμιο, ως προφήτης του δεξιού *Επιταχυντισμού (Accelerationism),* ενός νέου cyber-punk ρεύματος, με στόχο, μέσω της κυβερνητικής και της προσθετικής τεχνολογίας, να επιταχύνει την τεχνολογική πρόοδο. Οι 'αριστεροί' εκπρόσωποι βλέπουν την τεχνολογία ως μέσον κοινωνικής απελευθέρωσης, μέσω της εξισωτικής διάδοσης της πληροφορίας. Οι 'δεξιοί' βλέπουν την κοινωνία ως εμπόδιο στην τεχνολογία. Ζητούν έναν αυταρχικό αντι-ανθρωπιστικό καπιταλισμό, φασιστικής μορφής, δηλαδή κορπορατιστικής, όπου οι εταιρείες *θα είναι* το κράτος, προκειμένου να επιτύχουμε την μέγιστη τεχνολογική ανάπτυξη, δηλαδή το ασαφές τίποτε, αφού ούτε εξηγούν ποτέ τι σημαίνει *ανάπτυξη*, ούτε ποιο είναι το *μέγιστο* όριό της. Προφανώς η αυτοκαταστροφή της ανθρωπότητας.

> *Στρέφουν έτσι την κριτική ενάντια στην κοινωνία, την οποία ζητούν να απομονώσουν από την πολιτική μέσω της πλήρους τεχνικοποίησης της πολιτικής. Δηλαδή την κατάργηση της πολιτικής και την αφομοίωση του κράτους από τις εταιρείες. Δηλαδή την πλήρη καθυπόταξη της κοινωνίας, αναγνωρίζοντας ως τροχοπέδη στην κυριαρχία τις κατεκτημένες με αγώνες, πολιτικές ελευθερίες. Έτσι ενισχύουν την κρατική κυριαρχία διπλά, από τη μία υποβαθμίζοντας τις ανθρώπινες συλλογικότητες και από την άλλη προωθώντας τις φασιστικές τάσεις του κράτους.*

Με αφορμή την εκδήλωση παρουσίασης της "φιλοσοφίας" του Nick Land, διάβασα το μανιφέστο του "Σκοτεινός Διαφωτισμός" (Dark Enlightment- 2012), που μου προκάλεσε ανακάτωμα στο στομάχι. Καταρχάς, ο εξυπνακίστικος τίτλος, «Σκοτεινός Διαφωτισμός», αποτελεί 'κρυμμένη' (;) υιοθέτηση του σκοταδισμού. Αντίθετα από τους Adorno και Horkheimer, που *Στην διαλεκτική του διαφωτισμού* κάνουν κριτική στα αντι-ανθρωπιστικά στοιχεία του διαφωτισμού, την κυριαρχία του Λόγου (ψευδοορθολογική κατά τον Καστοριάδη), την λατρεία της τεχνικής, την απογύμνωση του ανθρώπου μέσω της πραγμοποίησης και της αλλοτρίωσης, ο Land και οι οπαδοί του θέλουν να ενισχύσουν αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά, στο βωμό μιας «προόδου» δίχως άνθρωπο.

Λοιπόν, ο εν λόγω νεοφασίστας περιγράφει τις ιδέες της ισότητας και της αλληλεγγύης ως διασπορά του ιού των ζόμπι! Προτείνει επίσης να απομονωθούν οι αδύναμοι, γιατί λέει, εξαπλώνουν τον ιό των ζόμπι:

«Η δημοκρατία καταναλώνει πρόοδο. Όταν γίνεται αντιληπτή από την σκοπιά του σκοτεινού διαφωτισμού, ο κατάλληλος τρόπος ανάλυσης για τη μελέτη του δημοκρατικού φαινομένου είναι η γενική παρασιτολογία. […] Δεδομένου ότι ο πληθυσμός είναι πολύ μολυσμένος από τον ιό ζόμπι και οδηγεί σε κανιβαλιστική κοινωνική κατάρρευση, η προτιμώμενη επιλογή είναι η καραντίνα. (…) Η κοινωνική αλληλεγγύη, στη συγκεκριμένη αντίθεση, είναι ο φίλος του παρασίτου.»

Γιατί;

«Οι άνθρωποι δεν είναι ίσοι, δεν αναπτύσσονται εξίσου, οι στόχοι και τα επιτεύγματά τους δεν είναι ίσοι και τίποτα δεν μπορεί να τους κάνει ίσους.»

Γελοία ρητορική εξίσωση των πολιτικών δικαιωμάτων (ισότητα) με τη βιολογική ταύτιση (ομοιότητα). Αντί να πει οι άνθρωποι δεν είναι ίδιοι, λέει δεν είναι ίσοι – Πολύ έξυπνος. Συνεπώς, τα ίσα δικαιώματα είναι παρασιτικός ιός ζόμπι. Η πολιτική σφαίρα της ισότητας των δικαιωμάτων μπερδεύεται επίτηδες αλλά όχι επιτήδεια, με τη βιολογική σφαίρα της ομοιότητας. Ζητεί να παρουσιάσει την ισότητα ως εμπόδιο της διαφορετικότητας, ενώ η κοινωνική ισότητα αποτελεί προϋπόθεση της διαφορετικότητας των ατόμων. Αντιθέτως ο ίδιος ζητεί να στηρίξει την κοινωνική ανισότητα στη διαφορετικότητα, παρόμοια με τους ρατσιστές δουλεμπόρους του 19ου αιώνα. Τι καλά που τα λέει ο Λευκός Πλούσιος Άνδρας, όταν νιώθει ‘περιορισμένος’ στην άσκηση των προνομίων του. Α, και ο ρατσισμός είναι κοινή λογική, αφού όλοι βλέπουν τις “εξωτερικές διαφορές ανάμεσα στις ράτσες!” Τρομερά βαθιά σκέψη, ρηχή όπως η μούχλα, που δικαιολογεί εξίσου π.χ. έναν ρατσισμό των γαλανομάτηδων έναντι των πρασινομάτηδων…

Προκειμένου να προτείνει την κατάργηση της πολιτικής υπέρ της τεχνικής, ανάγει την πολιτική στη βιολογία: "Εκεί που ο προοδευτικός διαφωτισμός βλέπει πολιτικά ιδεώδη, ο σκοτεινός διαφωτισμός βλέπει *ορέξεις.*" Δεν μας εξηγεί καθόλου από πού πηγάζουν και πού στοχεύουν αυτές οι "ορέξεις". Η έννοια της όρεξης [appetite] χρησιμοποιείται προκειμένου να αφαιρεθεί το σημασιακό περιεχόμενο κάθε πολιτικής στάσης και να αποδοθούν οι πολιτικές επιλογές σε ορεκτικές ενορμήσεις. Έτσι κάθε ουσιαστικός πολιτικός στόχος μετατρέπεται σε κάτι ζωώδες, δηλαδή την ικανοποίηση μιας όρεξης. Η αποκτήνωση του ανθρώπου αποτελεί προϋπόθεση για την τεχνολογική κατάργηση της πολιτικής.

Όμως ο Land προσπαθεί να χειραγωγήσει και την κοινωνική δυσαρέσκεια ενάντια στις ανισότητες του ολιγαρχικού καθεστώτος. Προκειμένου να το κάνει αυτό, ταυτίζει τον βιασμό της δημοκρατίας με την ίδια τη δημοκρατία. Ας πούμε, ταυτίζει τις οικονομικές πολιτικές κατεξοχήν ολιγαρχικών εξουσιών όπως π.χ. της Ευρωπαϊκής Τράπεζας και του Eurogroup με τη δημοκρατία. Ένα απόσπασμα που αναφέρεται στην Ελλάδα είναι ενδεικτικό:

«Ως μικροκοσμικό μοντέλο για το θάνατο της Δύσης, που παίζει σε πραγματικό χρόνο, η ελληνική ιστορία είναι υπνωτική. Περιγράφει ένα τόξο 2.500 χρόνων που απέχει πολύ από το να είναι τακτοποιημένο αλλά είναι ακαταμάχητα δραματικό, από την πρωτοδημοκρατία έως την ολοκληρωμένη αποκάλυψη των ζόμπι. Η προνομιούχος αρετή της είναι ότι απεικονίζει απόλυτα τον δημοκρατικό μηχανισμό στα άκρα, χωρίζοντας τα άτομα και τον τοπικό πληθυσμό από τις συνέπειες των αποφάσεών τους, παρακάμπτοντας τη συμπεριφορά τους μέσω συστημάτων κεντρικής αναδιανομής μεγάλης κλίμακας. Εσείς αποφασίζετε τι κάνετε, αλλά στη συνέχεια ψηφίστε τις συνέπειες. Πώς μπορεί κάποιος να πει «όχι» σε αυτό;»

Η τύφλωση και ο σκοταδισμός, όπως επίσης η γελοιότητα του επιχειρήματος δεν αντέχουν στον κριτικό έλεγχο. Πέραν από το κλείσιμο του ματιού στον Oswald Spengler, που προφήτευσε το

«θάνατο της Δύσης» ήδη από το 1918, ο Land μπερδεύει την αρχαία δημοκρατία (άμεση δημοκρατία) με το σύγχρονο νεοελληνικό κράτος, σε μία πρόταση, σε ένα *τόξο* 2.500 ετών. Λες και όλα όσα συνέβησαν στο μεταξύ, η αυτοκρατορία του Μ. Αλεξάνδρου, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία, η Φραγκοκρατία, η Οθωμανική Αυτοκρατορία, δεν έχουν καμία σημασία! Σαφώς η άγνοια της ιστορίας είναι προϋπόθεση για τέτοιες ανοησίες! Ο "δημοκρατικός" δε "μηχανισμός στα άκρα" ταυτίζεται με την πλέον αντι-δημοκρατική πρακτική, τον χωρισμό της κοινωνίας από τις συνέπειες των αποφάσεών της. Δηλαδή τον διαχωρισμό της κοινωνίας από την εξουσία, την υποταγή της στο κράτος.

Η έλλειψη δημοκρατίας παρουσιάζεται ως ακραία δημοκρατία! Αποκρύπτει το γεγονός ότι η κοινωνία δεν αποφασίζει, ούτε καν οι ψηφοφόροι. Όπως φαίνεται, ο Land χρησιμοποιεί την κοινωνική δυσαρέσκεια προκειμένου να προτείνει το απόλυτο κράτος, το κράτος-εταιρεία· ζητεί να κάνει τον διαχωρισμό κοινωνίας – εξουσίας απόλυτο, καταργώντας κάθε μορφή δημόσιου ελέγχου της απολυταρχίας.

θέλει να εγκλωβίσει την κοινωνία σε μειονότητες υπό καραντίνα, να κάνει τους ανθρώπους να σιωπήσουν, κλεισμένοι σε στενότερα κλουβιά:

«Οι Εβραίοι του 17ου αιώνα του Άμστερνταμ […] είχαν το δικαίωμα να μένουν μόνοι και εμπλούτισαν τις κοινωνίες υποδοχής τους. Οι δημοκρατικά εξουσιοδοτημένες ομάδες διαμαρτυρίας των νεότερων σύγχρονων χρόνων υποκινούνται από πολιτικούς ηγέτες για να ζητήσουν ένα (…) δικαίωμα ακρόασης, με κοινωνικές συνέπειες που είναι κατά κύριο λόγο κακοήθεις. […]»

Βέβαια, ένας Σπινόζα ξέρει τι τράβηξε, διωγμένος από την εβραϊκή του κοινότητα λόγω των απόψεών του, αποδιωγμένος από την ολλανδική κοινωνία λόγω της εβραϊκής καταγωγής του, όμως ο Land δεν ιδρώνει. «Υποκινούνται» οι άνθρωποι σε κοινωνικούς αγώνες, λέει, επαναλαμβάνοντας την ρητορική των ρατσιστών του

Νότου, που έλεγαν ότι οι μαύροι «υποκινούνταν» από τους Βόρειους πολιτικούς να εξεγερθούν ενάντια στη σκλαβιά τους.

Για να δείξει πόσο καλά είναι οι μειονοτικές κοινότητες σε καραντίνα, δεν παραλείπει να αναφέρει και τους Ναζί:

«Όταν η εξαιρετικά προχωρημένη «φυλετική προδοσία» είναι το βασικό σας φυλετικό χαρακτηριστικό, η ευκαιρία για μια βιώσιμη εθνοκρατική πολιτική εξαφανίζεται σε μια λογική άβυσσο – ακόμα κι αν παραμείνουν αναμφίβολα ευκαιρίες μεγάλης κλίμακας. Είναι βέβαιο ότι ένας ναζιστής, εξ ορισμού, είναι πρόθυμος (…) να θυσιάσει την νεωτερικότητα πάνω στον βωμό της φυλετικής αγνότητας, αλλά αυτό δεν σημαίνει πως θα καταλάβει, ούτε πως θα επιβεβαιώσει τραγικά, την αναπόφευκτη συνέπεια – πως πρόκειται να βγει εκτός νεωτερικότητας (και έτσι να ηττηθεί).»

Βλέπουμε πως δεν αρνείται τα 'φυλετικά χαρακτηριστικά', απλώς διαπιστώνει τη διάδοση της 'φυλετικής προδοσίας' ανάμεσα στους λευκούς που αναιρεί τη δυνατότητα μιας κλειστής ενδογαμίας. Παρ' όλες τις "ευκαιρίες" που παρουσιάζονται στους ναζί (που χαρακτηρίζει ως "ατελείωτα συναρπαστικούς") οι ίδιοι δεν μπορούν να φτιάξουν μια κλειστή κοινότητα, αρνούμενοι την νεωτερικότητα. Η λύση που προτείνει είναι η μεταφορά όλης της πολιτικής εξουσίας στις καπιταλιστικές εταιρικές δομές και η διάσπαση της κοινωνίας σε κλειστές κοινότητες, ανταγωνιστικούς (φυλετικούς) πυρήνες, καθεμιά με τον δικό της κυρίαρχο Άνδρα-Αφέντη στο πρότυπο των εταιρειών.

Ο Land βέβαια, όπως κάποτε και ο Heidegger, νιώθει υπεράνω του νεοφασιστικού κινήματος της alt-right, ενώ, σε απάντησή του στην ιστοσελίδα Quartz αρνείται πως είναι φασίστας διότι θεωρεί τον φασισμό "μαζικό αντι-καπιταλιστικό κίνημα" (sic). Φυσικά, δεν αρνείται τη χρησιμότητα του νεοφασιστικού alt-right το οποίο θεωρεί ότι "ανοίγει το δρόμο για πιο ρεαλιστικές πολιτικές". Τεχνοφασίστας είναι, κατά τη γνώμη μου, ο κατάλληλος χαρακτηρισμός.

Ποιο είναι το όραμα του; Η Olivia Goldhill γράφει: «Ο Land

πιστεύει ότι η πρόοδος στους υπολογιστές θα επιτρέψει στους κυρίαρχους ανθρώπους να συγχωνευθούν με μηχανές και να γίνουν cybernetic υπερ όντα [cyborgs]. Υποστηρίζει τον φυλετικό διαχωρισμό με την πεποίθηση ότι οι "ελίτ" θα ενισχύσουν τη νοημοσύνη τους [IQs] συναναστρεφόμενες αποκλειστικά μεταξύ τους. Ο καπιταλισμός δεν έχει ακόμη ξεπεραστεί πλήρως, υποστηρίζει, και η εταιρική εξουσία πρέπει να γίνει η οργανωτική δύναμη στην κοινωνία. […] Ο κόσμος πρέπει να ξεφορτωθεί την πολιτική δύναμη, σύμφωνα με το Dark Enlightenment, και αντίθετα, η κοινωνία πρέπει να σπάσει σε μικροσκοπικά κράτη, καθένα από τα οποία διευθύνεται αποτελεσματικά από έναν διευθύνοντα σύμβουλο.»[3]

Δεν χρειάζεται να εξηγήσουμε γιατί αποτελεί ένα παραλήρημα ακραίου νεοφιλελευθερισμού, κοινωνικού δαρβινισμού και ρατσισμού. Μία ακόμη ένδειξη της βαθιάς συνάφειας του νεοφιλελευθερισμού με τον φασισμό. Η συνάφεια αυτή στηρίζεται στο γεγονός πως ο φασισμός είναι η απόλυτη μορφή του κρατισμού, και, όπως είναι γνωστό, όταν ο νεοφιλελευθερισμός μιλά για "ελάχιστο" κράτος, στην πραγματικότητα εννοεί κράτος δίχως λογοδοσία, κράτος με αποκλειστικά αστυνομικό και κατασταλτικό ρόλο, δηλαδή απόλυτο κράτος. Είναι φυσικό σε ένα τέτοιο κράτος να μην χρειάζονται πολιτικοί αλλά τεχνοκράτες, καθώς οι δομές πολιτικής διαβούλευσης αντικαθίστανται από εταιρικές δομές πελατείας. Ο Benjamin Noys περιγράφει τον «Σκοτεινό Διαφωτισμό» ως «Επιτάχυνση του καπιταλισμού στο φασιστικό σημείο» και ο David Golumbia ως «λατρεία της δύναμης των εταιρειών, ώσπου οι εταιρείες γίνονται η μόνη εξουσία στον κόσμο.»

Ο Land είναι ο αγαπημένος θεωρητικός των νεοναζί Αμερικάνων όπως ο Richard Spencer, ιδρυτής του alt-right και των αυταρχικών εθνικιστών όπως ο Στηβ Μπάννον. Είναι εχθρός του ανθρωπισμού και, υποτίθεται, εκπρόσωπος ενός «έξυπνου φασισμού».

Όπως είδαμε εν συντομία, δεν είναι καθόλου «έξυπνος», αντιθέτως είναι ρηχός και «εξυπνακίστικος» που απαιτεί σοβαρή

άγνοια ιστορίας και φιλοσοφίας, σοβαρή έλλειψη παιδείας και κοινού νου, για να χωνευθεί. Τέτοιες όμως είναι πάντα οι μορφές του φασισμού και οφείλουμε να αποκαλύπτουμε το κτηνώδες πρόσωπό τους πριν εμφανιστεί δημόσια. Δυστυχώς, βρισκόμαστε στην πολύ δυσάρεστη θέση να πρέπει να αποκαλύψουμε τη σάπια σκέψη παραληρούντων όπως του Land, του θεωρητικού του τεχνοφασισμού, όπως κάποιοι βρέθηκαν στην πολύ δυσάρεστη θέση να πρέπει να αντιμετωπίσουν σάπιους παραληρούντες όπως τον Alfred Rosenberg, το θεωρητικό του ναζιστικού ρατσισμού.

Δεν πρέπει να μας καθησυχάζει η γελοιότητα και ρηχότητα τέτοιων απόψεων, αφού ο φασισμός είναι σαν τη μούχλα, δίχως βάθος, αλλά ικανός να καλύψει τα πάντα.

Σημειώσεις:

[1] Y. Mounk, «America is not a democracy», στην ιστοσελίδα:

(https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2018/03/america-is-not-a-democracy/550931/)

[2] Για τις ρίζες του πρωτοφασισμού βλ. και το άρθρο του Umberto Eco “Ur-Fascism” στο New York Review of Books, 1995.

Στο διαδίκτυο εδώ: https://geniusloci2017.wordpress.com/2017/11/09/ur_fascism/

[3]https://qz.com/1007144/the-neo-fascist-philosophy-that-underpins-both-the-alt-right-and-silicon-valley-technophiles/

Οι Φασιστικές Τάσεις του Σύγχρονου Φιλελευθερισμού

Αντώνης Μπρούμας

Ο οικονομικός φιλελευθερισμός και ο πολιτικός αυταρχισμός / φασισμός δεν είναι μόνο συμβατά αλλά και αλληλοτροφοδοτούμενα καθεστώτα.

Αντιθέτως, ο οικονομικός φιλελευθερισμός είναι ασύμβατος με τη δημοκρατία, σε οποιαδήποτε μορφή της.

Ο οικονομικός φιλελευθερισμός προϋποθέτει και επιβάλλει την ιεραρχική διάρθρωση της παραγωγής και της διανομής. Αν η σύγχρονη επιχείρηση παρομοιαζόταν με κάποιο πολιτικό καθεστώς, θα έμοιαζε με τη Βόρειο Κορέα. Το ότι οφείλουμε να απεκδυόμαστε τη δημοκρατία κάθε φορά που διαβαίνουμε το κατώφλι του εργοδότη μας αποτελεί κάτι αυτονόητο μόνο για τις κοινωνίες που ζούμε. Στη σύγχρονη παραγωγή οι εταιρικές ιεραρχίες αμφισβητούνται με δριμύ τρόπο. Βασικά, οι σύγχρονες επιχειρήσεις βασίζουν την επιτυχία τους στην αυτενέργεια των εργαζομένων με το διευθυντικό δικαίωμα και την ιεραρχική δομή των εντολών να συνιστούν πια απλώς το κέλυφος του παλιού.

Επιπλέον, ο οικονομικός φιλελευθερισμός απομονώνει και στεγανοποιεί αυτό που χαρακτηρίζει **“οικονομία”** από τη σφαίρα της πολιτικής με τρόπο που και πάλι αποτελεί κάτι αυτονόητο μόνο για τις κοινωνίες που ζούμε.

Τα παραπάνω αρκούν, για να χαρακτηρίσουμε τον οικονομικό φιλελευθερισμό ασύμβατο με την δημοκρατία. Δεν αρκούν όμως για να θεμελιώσουμε ότι ο οικονομικός φιλελευθερισμός τείνει προς τον πολιτικό αυταρχισμό / φασισμό. Κατ’ αρχάς, υπάρχουν εποχές που ιστορικά ο πολιτικός αυταρχισμός / φασισμός υιοθετήθηκε από τους έχοντες των φιλελεύθερων οικονομιών ως μέσο ενάντια σε απειλές των προνομίων τους, που δεν μπορούσαν να απορροφηθούν με ειρηνικά μέσα.

Δεν βρισκόμαστε σε τέτοιες εποχές.

Η πιο ισχυρή απειλή για τον οικονομικό φιλελευθερισμό είναι η απορρόφηση του κοινωνικού από τις εμπορευματικές αγορές σε βαθμό τέτοιο, ώστε η οικολογική κρίση να μην βιώνεται ως τέτοια. Δυστυχώς, οι φιλελεύθερες οικονομίες δεν μπορούν να διαχειριστούν την κρίση, γιατί οι αγορές δεν προσμετρούν τα οικολογικά κόστη. Ελλείψει πολιτικής, που έχει απορροφηθεί από τον οικονομικό φιλελευθερισμό, χάνουμε το ανοσοποιητικό σύστημα, για να επιλύσουμε την οικολογική κρίση. Η κρίση αυτή είναι πραγματική αλλά ελλείψει ανατροπής θα καταστρέψει εμάς μαζί με τις αγορές.

Ο οικονομικός φιλελευθερισμός τείνει προς τον πολιτικό αυταρχισμό / φασισμό εξαιτίας των κοινωνιών που δομεί.

Η αντικατάσταση κάθε ανθρώπινης κοινότητας από την κοινότητα της αγοράς και η χρήση των ανθρώπων ως απλών μέσων προς το κέρδος αποτελούν ιδανικό έδαφος για την εργαλειοποίηση των ανθρώπων για ανώτερες ιδέες, όπως το έθνος. Αν οι άνθρωποι τυγχάνουν μεταχείρισης ως δοχεία εργασίας, τότε μπορεί δοθέντων των συνθηκών να γίνουν κρέας για κανόνια.

Ωστόσο, η **δόμηση κοινοτήτων** είναι μία αδήριτη ανάγκη. Σε κοινωνίες, που πέρα από την αγορά όλες οι υπόλοιπες κοινότητες καταρρέουν, η επιστροφή στη φαντασιακή θέσμιση του έθνους είναι ένα ελκυστικό καταφύγιο για τον σημερινό άνθρωπο. Σήμερα στην εξίσωση μπαίνει μία τρίτη συνιστώσα (πέρα από την εργαλειοποίηση και την κατάρρευση των κοινοτήτων). Η ιστορική και ιστορικά δίκαιη ήττα των αριστερών καθεστώτων αλλά και οι πολλαπλές ήττες άλλων οδών χειραφέτησης έχουν αφήσει τις κοινωνίες δίχως ελπίδα μέσα από τη συλλογική κινητοποίηση για έναν καλύτερο κόσμο. Η έλλειψη ελπίδας δεν αναιρεί την αλλαγή. Ωστόσο, αλλαγή χωρίς ελπίδα είναι αλλαγή προς το χειρότερο.

Σε αυτά τα πλαίσια, παρακολουθούμε τις αγορές ευλόγως να ανταποκρίνονται θετικά με την εκλογή αυταρχικών, ακροδεξιών και φασιστικών ηγετών, όπως οι Τραμπ, Μόντι, Ερντογάν και

Μπολσονάρο. Η **άρση κάθε εμποδίου στην οικονομική δραστηριότητα** είναι η πεμπτουσία τέτοιων καθεστώτων.

Οι φιλελεύθεροι της εποχής μας βρίσκονται απέναντι σε ένα υπαρξιακό δίλημμα. Αν θέλουν να είναι πιστοί στις ιδέες τους, θα πρέπει να αποφασίσουν με ποιους θα πάνε και ποιους θα αφήσουν. Το δίλημμα είναι υπαρξιακό γιατί αν θέλουν να αφήσουν τους φασίστες και να προσχωρήσουν στο δημοκρατικό τόξο, θα πρέπει να αφήσουν πίσω τους και τον ακραιφνή φιλελευθερισμό. Σε μία εποχή αποσταθεροποίησης το γάτζωμα στην πηγή, που αποσταθεροποιεί και φασιστικοποιεί τις κοινωνίες, την ίδια ώρα που ο φιλελεύθερος ομνύει στα ανθρώπινα δικαιώματα, συνιστά εγγενή αντίφαση, η οποία λύνεται μόνο με ριζική αναθεώρηση της φιλελεύθερης ιδεολογίας.

Στο παρελθόν έχουν υπάρξει φιλελεύθεροι διαμετρήματος, όπως ο Τζων Στιούαρτ Μιλλ και Μπέρτραντ Ράσελ, που στο σχετικό ερώτημα πήραν το μέρος της ανθρωπότητας και είδαν με κριτική ματιά τις εγγενείς αδυναμίες των απόψεών τους. Ο σύγχρονος φιλελευθερισμός δεν έχει περιθώρια ριζικής αναθεώρησης, καθώς είναι **βαθιά διαποτισμένος από την ιδεολογική πίστη στην αποτελεσματικότητα των αγορών και στο τέλος της ιστορίας.** Ανήκει λοιπόν στο παρελθόν μαζί με τις υπόλοιπες ιδεολογίες του 20ου αιώνα. Αποτελεί όμως σίγουρα τομή στην ιστορία των ιδεών, που μπορούμε μόνο να υπερθεματίσουμε και όχι να παλινδρομήσουμε. Ας αφήσουμε τους φιλελεύθερους μαζί με τους φασίστες να το κάνουν αυτό.

Εμείς θα προχωρήσουμε μπροστά.

Η Κρήτη & τα ώριμα «φιλέτα»

της Ανάπτυξης: Γιατί λέμε όχι στο Αεροδρόμιο στο Καστέλλι

Αρετή Πέτρου-Μάρα
μέλος της Πρωτοβουλίας πολιτών για τη διάσωση και αειφόρο ανάπτυξη της Πεδιάδος

Καταρχάς, θέλω να σας ευχαριστήσω που μας δίνετε το δικαίωμα να σας μιλήσουμε για τον τόπο μας. Έναν τόπο που επί 2,5 χιλιάδες χρόνια παράγει αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα. Έναν τόπο που σε μεγάλο βαθμό είναι μη αλλοτριωμένος από το μαζικό τουριστικό ρεύμα που επισκέπτεται την Κρήτη. Έναν τόπο που βάλλεται από το Κράτος και το Κεφάλαιο με τον πιο ύπουλο και παράδοξο τρόπο!

Θέλουν να κατασκευάσουν ένα αεροδρόμιο μέσα στη μοναδική εσωτερική πεδιάδα της Κρήτης που περικυκλώνεται από βουνά.

Λέμε όχι στην κατασκευή αυτού του έργου γιατί θα ξεριζωθούν 200.000 ελιές και μια γη υψηλής παραγωγικότητας, σε έκταση 12.000 στρεμμάτων, θα αποψιλωθεί και θα μετατραπεί από αγροτική σε βιομηχανική. Μια καταστροφική επιλογή για τον πρωτογενή τομέα, μείωση του αγροτικού εισοδήματος, ιδιοκτήτες γης που η κάλυψη των αναγκών τους βασίζεται στις δράσεις τους σε αυτή την περιοχή και που θα αναγκαστούν να ξενιτευτούν - όπως έγινε και στο παρελθόν με την κατασκευή του στρατιωτικού αεροδρομίου. Η αντικατάσταση τόσου πρασίνου από τσιμέντο και ρύπους καθώς και η αύξηση της θερμοκρασίας της περιοχής θα έχει καταστροφικές συνέπειες για την υπόλοιπη αγροτική παραγωγή.

Επιπλέον 1,8 εκατομμύρια καταμετρημένες ελιές στην Πεδιάδα θα υποστούν βαριά ρύπανση από την κίνηση εκατομμυρίων οχημάτων και χιλιάδων αεροπλάνων. Έτσι, θα κινδυνέψει να χάσει την πιστοποίηση ΠΟΠ το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο του Θραψανού και θα πληγούν οι υπόλοιπες καλλιέργειες και τα βοσκοτόπια της

περιοχής.

Λέμε όχι γιατί η συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα (ελιές, αμπέλια, κτηνοτροφία, κ.ά.) θα έχει αρνητικό αντίκτυπο και στον δευτερογενή τομέα (ελαιουργεία, οινοποιεία, τυροκομεία, κ.ά.), όπου εργάζονται εργάτες και υπάλληλοι από την περιοχή. Καμία μελέτη δεν συνυπολογίζει στο κόστος του νέου αεροδρομίου την απώλεια εσόδων από την τοπική παραγωγή και τη μείωση του τοπικού ΑΕΠ. Όπως ακριβώς έγινε και στα Μεσόγεια, όπου μετά τη λειτουργία του αεροδρομίου «Ελ. Βενιζέλος» η ετήσια παραγωγή σταφυλιών έπεσε από τους 16.000 τόνους στους 3.000 τόνους αμφίβολης ποιότητας. Τα τουλάχιστον δέκα ελαιουργεία της Πεδιάδας, με πρώτο του Μουχτάρου (που τροφοδοτείται από τις ελιές που θα κοπούν), θα αναγκαστούν να κλείσουν αφήνοντας εκατοντάδες ανέργους.

Η ζημιά που θα προκληθεί στο ΑΕΠ θα ξεπεράσει τα 100 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο συνυπολογίζοντας ταυτόχρονα την αποπληρωμή του έργου και την απώλεια του αγροτικού εισοδήματος.

Λέμε όχι γιατί παίρνουμε πολύ σοβαρά υπόψιν τις προειδοποιήσεις των κατοίκων και των εκπροσώπων φορέων από τα Σπάτα, που μιλούν με στοιχεία για την καταστροφή της αγροτικής παραγωγής, για τον μαρασμό της εμπορικής δραστηριότητας της περιοχής τους λόγω των εμπορικών κέντρων στον χώρο του αεροδρομίου και για τις ανεκπλήρωτες υποσχέσεις για θέσεις εργασίας. **Για το τουριστικό κύμα που ποτέ δεν είδαν στην περιοχή τους και για τα ανταποδοτικά οφέλη που ποτέ δεν καταβλήθηκαν στους τοπικούς δήμους.**

Επίσης, αρνούμαστε να δεχτούμε το παραμύθι των θέσεων εργασίας. Μήπως θα απολυθούν οι εργαζόμενοι στο αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης»; Ή μήπως δεν θα χαθούν περισσότερες θέσεις εργασίας από τη συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα της Πεδιάδας;

Λέμε όχι γιατί στον αέρα της Πεδιάδας θα εκλύονται κάθε χρόνο 260.000 τόνοι διοξειδίου του άνθρακα, βαρέα μέταλλα και ακόμα

100 επικίνδυνοι ρύποι για τη δημόσια υγεία. Οι ρύποι θα εγκλωβίζονται στην περίκλειστη από βουνά και με έντονα φαινόμενα πρωινής πάχνης Πεδιάδα, θα επικάθονται στις καλλιέργειες και θα καταλήγουν στους υδροφορείς. Ο υδροφόρος ορίζοντας της περιοχής, που σήμερα παρέχει άριστης ποιότητας νερό, θα δέχεται καθημερινά πάνω από 2.000 κυβικά αστικών και βιομηχανικών λυμάτων προκαλώντας τεράστια καταστροφή. Στους δύο υδροφορείς της περιοχής (Καστελλίου και Νιπιδιτού) λειτουργούν σήμερα δύο εμφιαλωτήρια ενώ από εκεί υδροδοτείται ακόμα και η πόλη του Ηρακλείου. Ο λεγόμενος… «εμπλουτισμός» των υδροφορέων με χημικά απόβλητα απορρίπτεται ως παράνομος από την ίδια τη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης. Επίσης, για την υδροδότηση του νέου αεροδρομίου προβλέπεται η δέσμευση των νερών από τη γεώτρηση του Θραψανού, επιλογή που σύμφωνα και με τη ΔΕΥΑΗ, θα στερήσει νερό από τις νότιες συνοικίες του Ηρακλείου (Φορτέτσα κ.λπ.).

Λέμε όχι γιατί για να είναι ασφαλείς οι πτήσεις ανάμεσα σε βουνά απαιτείται, σε αντίθεση με το «Νίκος Καζαντζάκης», η εγκατάσταση συστήματος ILS το οποίο εκπέμπει ισχυρή ακτινοβολία, επικίνδυνη για την υγεία των κατοίκων. Το ILS αναφέρεται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αλλά οι επιπτώσεις του αποσιωπούνται.

Αρνούμαστε να δεχτούμε την κοροϊδία περί «θορύβου ίδιου με ένα πλυντήριο πιάτων», επιχείρημα που κατά σύμπτωση είχαν πει και στους κατοίκους των Σπάτων. Σύμφωνα με μελέτη του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών η ηχορύπανση θα ξεπεράσει κατά πολύ τα 75 dB στις περισσότερες περιοχές που πλήττονται από το αεροδρόμιο και μάλιστα επί 24ωρου βάσεως. 10 χρόνια μετά την αρχική μελέτη, η αναθεωρημένη εκδοχή της διαπιστώνει μικρότερη όχληση από τον θόρυβο επειδή… μειώθηκαν οι κάτοικοι της περιοχής. Τόσο πολύ μας υπολογίζουν.

Για να είναι στοιχειωδώς ασφαλές το αεροδρόμιο προβλέπεται η «ταπείνωση» των γύρω λόφων με εκχωματώσεις 10,7 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων αλλάζοντας ριζικά το τοπίο της περιοχής. Κάποια σενάρια για τις «ταπεινώσεις» αυτές αγγίζουν μέχρι και

προστατευόμενες περιοχές όπως τα Αστερούσια και ο Αχεντριάς.

Επίσης, στην περιοχή της Πεδιάδας υπάρχουν **σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα** –ορόσημα για τον τόπο, τα οποία πρέπει να αναδειχτούν αντί να χαθούν κάτω από μια βιομηχανικού τύπου εγκατάσταση όπως το αεροδρόμιο.

Λέμε όχι γιατί η απόσταση από το Ηράκλειο των 140.000 κατοίκων είναι μεγαλύτερη ακόμα και από την αντίστοιχη του αεροδρομίου της Αθήνας των 4 εκατομμυρίων. Είναι από τις μεγαλύτερες αποστάσεις πόλης–αεροδρομίου παγκοσμίως για αστικά κέντρα αντίστοιχου μεγέθους με το Ηράκλειο. Θα αυξηθεί κατακόρυφα το κόστος ταξιδιού για τους ντόπιους αλλά και για τους τουρίστες. Τουλάχιστον 15 λεπτά μεγαλύτερη διάρκεια πτήσης σε σχέση με το Ηράκλειο, τριπλάσια τέλη αεροδρομίου, μεγαλύτερο κόστος εφοδιασμού λόγω απόστασης από τα Λινοπεράματα και επιπλέον κόστος μετακίνησης των ταξιδιωτών από και προς το Καστέλλι, θα κάνουν δυσβάσταχτο το ταξίδι για τους πολίτες.

Η αύξηση του κόστους θα αποφέρει τελικά ζημία αντί για όφελος, όπως έχουν υποσχεθεί οι κρατικό φορείς, στον τουρισμό της Κρήτης, όπως επισημαίνει ήδη δημόσια ο Σύνδεσμος Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κρήτης, διεθνείς TourOperators αλλά και η ίδια η Ομοσπονδία Υπαλλήλων της Πολιτικής Αεροπορίας.

Το αεροδρόμιο θα είναι επικίνδυνο και μη λειτουργικό όπως δηλώνουν οι πλέον έμπειροι πιλότοι, λόγω των υψηλών ορεινών όγκων που το περιβάλλουν, λόγω των αναταράξεων σε περιπτώσεις ανατολικών ανέμων από τα καθοδικά ρεύματα (windshear) δίπλα στα Λασιθιώτικα βουνά και λόγω της πάχνης που τις πρωινές ώρες προκαλεί έλλειψη ορατότητας. Επίσης, το νέο αεροδρόμιο θα λειτουργεί δίπλα στο στρατιωτικό (133 ΣΜ) και το οπλοστάσιό του. Όταν θα απογειώνονται τα F-16 για τις αναχαιτίσεις, εκείνη την ώρα δεν γίνεται να προσγειώνεται/απογειώνεται αεροπλάνο στο πολιτικό αεροδρόμιο με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ασφάλεια και τον προγραμματισμό των πτήσεων.

Λέμε όχι σε ένα έργο σαφώς ατεκμηρίωτο!

Δεν έγιναν ποτέ οι αναγκαίες μελέτες βιωσιμότητας και σκοπιμότητας του αεροδρομίου. Επειδή ποτέ δεν παρουσιάστηκε δημοσίως η συγκριτική μελέτη εναλλακτικών θέσεων που οδήγησε στην επιλογή του Καστελλίου και επειδή ποτέ δεν έγινε μια σοβαρή συζήτηση για τη σκοπιμότητα του έργου, όπως επισημαίνει και η διοίκηση του Παραρτήματος Ανατολικής Κρήτης του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Είναι παγκόσμια πρωτοτυπία πρώτα να χωροθετείται ένα αεροδρόμιο και μετά να σχεδιάζεται η χωροταξία της περιοχής (Το ΣΧΟΟΑΠ Μινώα Πεδιάδος ακόμα εκκρεμεί).

Παρά το παραμύθι για «διάλογο 15 ετών», ποτέ δεν έγινε ουσιαστική συζήτηση και ενημέρωση των Ηρακλειωτών για τη λύση που επιλέχθηκε. Επειδή 15 χρόνια μετά, το Δημοτικό Συμβούλιο Μινώα Πεδιάδος «σοκάρεται» από τις συνέπειες που καταγράφονται στα Σπάτα. Επειδή το Δημοτικό Συμβούλιο Ηρακλείου δεν έχει πραγματοποιήσει ποτέ μία έστω ειδική συζήτηση για το θέμα. Επειδή παρά τις αρνητικές γνωμοδοτήσεις των δημόσιων υπηρεσιών, η Περιφέρεια Κρήτης προωθεί με συνοπτικές διαδικασίες το έργο.

Ο σύλλογος πρωτοβουλίας πολιτών προτείνει με σθένος τον εκσυγχρονισμό και επέκταση του υπάρχοντος αεροδρομίου «Νίκος Καζανταζάκης». Με την κατασκευή λοξού διαδρόμου επιτυγχάνονται απογειώσεις προς τη θάλασσα και στον άξονα βοράς–νότος, λύνοντας οριστικά τα προβλήματα ασφάλειας πτήσεων αλλά και ασφάλειας των κατοίκων της Νέας Αλικαρνασσού, ικανοποιώντας ένα πάγιο και δίκαιο αίτημά τους. Ο προσανατολισμός του αεροδρομίου προς το βόρειο θαλάσσιο μέτωπο θα λύσει σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα του θορύβου και της ρύπανσης, όπως επίσης δίκαια ζητούν οι κάτοικοι της περιοχής. Αποτελεί παγκόσμια πρακτική η εγκατάσταση αεροδρομίων δίπλα στη θάλασσα εφόσον υπάρχει τέτοια δυνατότητα. Θα αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία η απομάκρυνση του αεροδρομίου από το θαλάσσιο μέτωπο.

Μετά την αποχώρηση των στρατιωτικών μονάδων (126 ΠΜ, ΜΟΜΑ κ.λπ.) που βρίσκονταν δίπλα στο αεροδρόμιο Ηρακλείου, απελευθερώνονται εκτάσεις για τον ακόμα καλύτερο σχεδιασμό

λοξού διαδρόμου, για την αύξηση των θέσεων στάθμευσης αεροπλάνων αλλά και για την επέκταση των λοιπών εγκαταστάσεων του αεροδρομίου (terminal, πάρκινγκ, τεχνική βάση κ.λπ.).

Ας έχουμε κατά νου, ότι η κατασκευή εξαρχής νέου αεροδρομίου θα κοστίσει τετραπλάσια σε σχέση με την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό του «Νίκος Καζαντζάκης».

> ***Είναι πλέον φανερό ότι η μεταφορά του αεροδρομίου δεν καθοδηγείται από την ανάγκη εξυπηρέτησης της αεροπορικής κίνησης αλλά από επιχειρηματικά συμφέροντα που οραματίζονται ένα δεύτερο φιλέτο τύπου «Ελληνικού» από τη Νέα Αλικαρνασσό έως τον Καρτερό.***

Η Κρήτη έχει συνολικά τρία πολιτικά Αεροδρόμια (Χανιά, Ηράκλειο, Σητεία). Ο διαμοιρασμός της τουριστικής κίνησης αποτελεί πολύ πιο βιώσιμη λύση σε σχέση με την υπερσυγκέντρωση σε ένα αεροδρόμιο-γίγας.

Οι λόγοι που οι πολιτικές ηγεσίες, δηλαδή το κράτος, διαχρονικά θέλουν να κατασκευάσουν το αεροδρόμιο στο Καστέλλι είναι καθαρά οικονομικοί. Η συμμαχία ολιγαρχών και πολιτικών καλοβλέπει σαν ώριμο φιλέτο το παραλιακό αεροδρόμιο του Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης». Επίσης, προσδοκά στην αλλαγή του συντελεστή δόμησης της πόλεως της Αλικαρνασσού. Μπορεί αργότερα να ακολουθήσει και το φιλέτο, της βιομηχανικής περιοχής του Ηρακλείου. Υπήρχαν στο παρελθόν προτάσεις για τη μεταφορά της, χαμηλής όχλησης δήθεν, πολύ κοντά στην περιοχή του Καστελιού.

Ο μεγάλος Καλλικρατικός Δήμος Μινώα Πεδιάδας, με απομακρυσμένους οικισμούς, δημιουργεί την απάθεια, το ισχνό ενδιαφέρον και τη μη συμμετοχή των πολιτών στον αγώνα εναντίων των ψεύτικων υποσχέσεων του κράτους. Ταυτόχρονα, η μη ενημέρωση με ειδικούς επιστήμονες, όπως γεωλόγους, γιατρούς, χημικούς, κ.λ.π. όσον αφορά τις επιπτώσεις στην ευρύτερη περιοχή και τα οικονομικά προβλήματα των πολιτών έχουν επιφέρει ανεκτικότητα και παθητικότητα στις διάφορες

εξαγγελίες του υπουργείου μεταφορών.

Εν τέλει, λέμε όχι γιατί έχουμε διαφορετική φιλοσοφία ζωής και «ανάπτυξης».

Εκτός από τον μαζικό τουρισμό του all inclusive υπάρχουν και οι εναλλακτικές και ήπιες μορφές τουρισμού, με σεβασμό στη φύση και όχι με καταστροφή της, με πραγματικό όφελος για τον ντόπιο και για τον επισκέπτη. Το αναβαθμισμένο αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης» θα μπορεί να εξυπηρετήσει 10 εκατομμύρια επιβάτες τον χρόνο (από τα 7 που εξυπηρετεί σήμερα). Όσα δηλαδή προβλέπεται να εξυπηρετεί και το αεροδρόμιο Καστελλίου. Όσοι οραματίζονται αεροδρόμια με 20 και 30 εκατομμύρια επιβάτες τον χρόνο, φαντάζονται μια Κρήτη «Μαγιόρκα» όπου η ζωή των μόνιμων κατοίκων έχει γίνει πλέον αβίωτη.

Δεν είναι αυτή η Κρήτη που ονειρευόμαστε.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε, ζητάμε τη στήριξη και τη βοήθεια σας. Μπορείτε να μας βρείτε στο site της πρωτοβουλίας «ΟΧΙ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ» και επίσης στο site prosoxiaerodromio.gr. Εκεί έχουν αναρτηθεί και θα αναρτούνται οι δράσεις των μελών της πρωτοβουλίας αλλά και όλων των πολιτών που δεν συμφωνούν με το καταστροφικό αυτό έργο που θέλουν να κατασκευάσουν.

Το παρόν κείμενο αποτελεί την εισήγηση της «Πρωτοβουλίας πολιτών για τη διάσωση και αειφόρο ανάπτυξη της Πεδιάδος» στην εκδήλωση του Φεστιβάλ Άμεσης Δημοκρατίας στη Θεσσαλονίκη με θέμα: **Από τη ZAD στο Καστέλλι: Δομές Αντίστασης ενάντια στη Λεηλασία της Ανάπτυξης,** στις 07/09/18.

Φωτογραφία κειμένου: Γράφημα του Γ. Παπαματθαιάκη

Συνέντευξη St. Ambroeus FC: Η Ομάδα των Μεταναστών στο Μιλάνο

Συνέντευξη-Εισαγωγικό σημείωμα: Γιώργος Καραθανάσης

Πριν κάποια χρόνια σε ένα κοινωνικό κέντρο, στην εργατική γειτονιά του San Siro στο Μιλάνο, ένας σύντροφος και οπαδός της Inter προσπαθούσε να μας πείσει για τη σπουδαιότητα που είχε σε θεαματικό επίπεδο το εξής: *Η Internazionale, άξια υπερασπίστρια του ονόματός της, κατάφερε χωρίς κανέναν Ιταλό στη σύνθεσή της και με Πορτογάλο προπονητή, να αποδώσει με τέλειο τρόπο την ιταλική ποδοσφαιρική τακτική (catenaccio) και να κερδίσει τα πάντα. Αν δεν είναι αυτό μια γροθιά στο σαγόνι κάθε ρατσιστή, τότε τι είναι;*

Σαν άνθρωποι με παρόμοια πάθη, προσπαθήσαμε να κατανοήσουμε την ουσία του απλοϊκού επιχειρήματός του αλλά δεν μπορέσαμε να του δώσουμε δίκιο. Λίγο καιρό αργότερα στην εισαγωγή ενός βιβλίου, ένας Έλληνας αθλητικογράφος χρησιμοποιεί το ίδιο σχεδόν επιχείρημα για να αποδείξει τη σημασία του εθνικού ποδοσφαίρου. Εν πάση περιπτώσει. Εδώ δεν θα μιλήσουμε για θέαμα αλλά για βίωμα. Θα μιλήσουμε για ανθρώπους που δεν θέλουν μόνο να δουν αλλά κυρίως να παίξουν ποδόσφαιρο. Ανθρώπους που κινούνται στα δικά μας “χωράφια”. Στα ‘’χωράφια’’ της αλληλεγγύης και της συμμετοχής στην απόφαση. Εδώ δεν θα δεις ούτε αστέρες ούτε επιχειρηματίες, όμως δεν σημαίνει πως δεν θα δεις καλούς ποδοσφαιριστές. Εδώ θα δεις ανθρώπους να αγωνίζονται για ζωή. Και εδώ που τα λέμε, έχουν ήδη νικήσει.

Πρόκειται για τη St. Ambroeus FC, την ποδοσφαιρική ομάδα του Μιλάνου που αποτελείται από αιτούντες άσυλο. Γεννήθηκε από τη συγχώνευση κάποιων ομάδων που είχαν δημιουργηθεί κατά καιρούς στα προσφυγικά camps του Μιλάνου και από την αρχή οι άνθρωποι

που συμμετέχουν σ’ αυτό το εγχείρημα προσπαθούν να δείξουν πως δεν πρόκειται απλά για μια πολιτική καμπάνια αλλά για κάτι πιο βαθύ.

Η St. Ambroeus FC έγινε η πρώτη ομάδα που συμμετέχει σε μια επίσημη εθνική κατηγορία, την FIGC (Federazione Italiana Giuoco Calcio), έχοντας πρόσφυγες και μετανάστες στη σύνθεσή της. Οι άνθρωποι που συμμετέχουν, θέλουν να κάνουν ένα βήμα πέρα από τον συμβολισμό, κάτι που επιβεβαιώνεται από την προσπάθεια που καταβάλλεται ώστε η ομάδα να λειτουργήσει ως μια πραγματική αθλητική ακαδημία. Μια ακαδημία που δεν θα ωχριά μπροστά στις αντίστοιχες των υπολοίπων ομάδων της κατηγορίας. Αποτελείται λοιπόν από 60 άτομα που κατάγονται κυρίως από χώρες της Δυτικής Αφρικής και είναι κατά μέσο όρο 22/23 χρονών. Στόχος είναι να γίνει όσο πιο πολυεθνική μπορεί και να εμπλέξει κι άλλες ηλικίες.

Μια ποδοσφαιρική ομάδα πρέπει να είναι φορέας κάποιων αποκρυσταλλώσεων και συμβολισμών της τοπικότητας στην οποία ανήκει, αν θέλει να ταυτιστεί με την πόλη και την τοπική κοινωνία. Στην ιστορία του ποδοσφαίρου, οι ομάδες που κατάφεραν να συνδέσουν την ύπαρξή τους με την ιστορία και την κοινωνία μια πόλης, είναι εκείνες που χαρακτηρίζονται απ’ όλους, ομάδες-σημαία μιας συγκεκριμένης περιοχής. Άσχετα με τις επιτυχίες ή τις εθνικές κατηγορίες που αγωνίζονται, άσχετα με το αν έχουν αγαπηθεί όσο άλλες.

Σ’ αυτό το μοτίβο κινείται και η St. Ambroeus FC Πρόκειται για μια ομάδα που έχει πάρει το όνομά της από τον Άγιο Αμβρόσιο, πολιούχο του Μιλάνου και τα χρώματά της είναι τα χρώματα της σημαίας της πόλης. Από εδώ και πέρα, όταν ακούμε St. Ambroeus FC, θα σκεφτόμαστε το Μιλάνο και όταν ακούμε Μιλάνο, θα σκεφτόμαστε τη St. Ambroeus FC. Τέλος, το έμβλημά της είναι ένα περιστέρι, πιθανώς ένα σαν εκείνο που έστειλε ο Νόε για να αναζητήσει στεριά, ένα σύμβολο για τους θαλασσοδαρμένους.

Την απάντηση στον Σαλβίνι, τα παιδιά αυτά αποφάσισαν να τη δώσουν μέσω του ποδοσφαίρου, μέσα από τις τέσσερις γραμμές του ασβέστη. Την ώρα που αυτός ο ακροδεξιός καραγκιόζης, έχει εμποδίσει των ελλιμενισμό στην Ιταλία των πλοίων που μεταφέρουν μετανάστες, έχει προχωρήσει σε μια σειρά από φασιστικές δηλώσεις και προωθεί μαζί με άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις την ποινικοποίηση της διάσωσης στη θάλασσα, μια κοινότητα ανθρώπων επιχειρεί να δώσει μια άλλη προοπτική.

Μια προοπτική συνύπαρξης.

Επιχειρούν να χρησιμοποιήσουν δηλαδή τον αθλητισμό ως εργαλείο ένταξης και χειραφέτησης αλλά και ως ένα μέσο για να καταστήσουν ορατό το αίτημά τους για νομική αναγνώριση. **Πρόκειται για μια διαδικασία αποτίναξης της ταυτότητας του πρόσφυγα-μετανάστη, του homo sacer (γυμνού ανθρώπου).** Η ύπαρξη αυτής της κοινότητας αλληλεγγύης, ενταγμένης στον ιστό της πόλης, τους εξασφαλίζει, σε πρώτη φάση, το να μην είναι πλέον τόσο ευάλωτοι και φονεύσιμοι όσο πριν. Την ίδια στιγμή προκύπτει και μια δυνατότητα γι’ αυτούς μέσα από την

ενασχόληση με το ποδόσφαιρο.

Δεν είναι άλλωστε η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η πρώην FC Lampedusa Hamburg[1], νυν FC Lampedusa St. Pauli, υπήρξε ένα αντίστοιχο παράδειγμα που έλαβε αρκετή δημοσιότητα. Πρόκειται για πρόσφυγες από την Αφρική που εργάζονταν για χρόνια στη Λιβύη και αναγκάστηκαν να φύγουν λόγω του εμφυλίου. Ο πρώτος τους σταθμός ήταν τα κέντρα κράτησης της Λαμπεντούζα και στη συνέχεια βρέθηκαν στο Αμβούργο. Ξεκίνησαν να παίζουν ποδόσφαιρο για να ευαισθητοποιήσουν την κοινωνία της πόλης, να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους να ζουν και να εργάζονται. Η μια από τις δύο μεγάλες ομάδες της πόλης, η St. Pauli, αγκάλιασε από την αρχή αυτήν την προσπάθεια και τελευταία την ενέταξε στον οργανισμό της.

Εμείς μιλήσαμε με τον Davide Salvadori. Ο Davide είναι μέλος της St. Ambroeus FC, μέλος του αυτοοργανωμένου κοινωνικού κέντρου Lambretta στο Μιλάνο και γενικά είναι αυτό που ονομάζουμε “άνθρωπος των κινημάτων”. Συναντηθήκαμε πρώτη φορά στην Πανευρωπαϊκή Αντιφασιστική Συνάντηση που οργάνωσε το Κοινωνικό Αντιφασιστικό Μέτωπο και το δίκτυο Beyond Europe στο Αυτοδιαχειριζόμενο θέατρο Εμπρός, ενόψει της διαδήλωσης για τα 5 χρόνια από τη δολοφονία του Παύλου Φύσσα. Πριν λίγες μέρες διαβάσαμε γι’ αυτήν την πολύ ωραία προσπάθεια, ήρθαμε σε επικοινωνία μαζί του και φυσικά πέσαμε στην περίπτωση.

Φυσικά και θα συμμετείχε, φυσικά και θα είχε να μας πει ενδιαφέροντα πράγματα.

Davide καλησπέρα, θέλω να σκιαγραφήσεις για εμάς το δέντρο που κρύβεται πίσω από τον καρπό που ακούει στο όνομα St. Ambroeus FC. Πώς; Πού; Γιατί; Και κυρίως από ποιούς;

Davide: Η ομάδα δημιουργήθηκε από την ένωση των Black Panthers FC και των Corelli Boys. Εγώ για παράδειγμα ήμουν μέλος των Black Panthers FC. Αν θέλουμε όμως να μιλήσουμε για την St. Ambroeus FC, θα πρέπει να κάνουμε μια μικρή αναδρομή και να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή, καθώς πρόκειται για μία

ελαφρώς διαφορετική περίπτωση από εκείνη της Corelli Boys.

Τον Δεκέμβριο του ’15, ως συμμετέχοντες του Ελεύθερου Κοινωνικού Χώρου Lambretta βρεθήκαμε αντιμέτωποι με το ζήτημα της μετανάστευσης, καθώς τότε άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους στον κεντρικό σιδηροδρομικό σταθμό του Μιλάνου μεγάλες ροές προσφύγων. Σταδιακά, άρχισαν να δημιουργούνται στρατόπεδα προσφύγων γύρω από την πόλη. Αρκετοί από εμάς συμμετείχαμε σε ακτιβισμούς στη Βεντιμίλια, προκειμένου να επιτραπεί η ελεύθερη μετακίνηση στους πρόσφυγες, κυρίως προς τις χώρες της Βόρειας Ευρώπης.

Έπειτα όμως, ως άτομα που δραστηριοποιούμαστε σε αντιρατσιστικά και αντιφασιστικά κινήματα, έπρεπε να σκεφτούμε τι θα κάνουμε με όσους από αυτούς ήθελαν να παραμείνουν στην Ιταλία. Τα κέντρα κράτησης, στα οποία τοποθετούνται, είναι χώροι κοινωνικών διαχωρισμών, αποκλεισμών και εν γένει μέρη στα οποία τα δικαιώματα και οι υπηρεσίες μένουν σε εκκρεμότητα. Στον αντίποδα, εμείς έχουμε τα **κοινωνικά κέντρα** που είναι χώροι συνάθροισης, απαλλαγμένα από τη λογική του καπιταλισμού.

Έτσι πολύ απλά, το πρώτο πράγμα που κάναμε, ήταν να πάμε έξω από ένα κέντρο κράτησης, να μιλήσουμε με αυτά τα παιδιά, να τους μοιράσουμε φυλλάδια και να τους ενημερώσουμε για τις δραστηριότητες που φιλοξενούμε στο κοινωνικό μας κέντρο: από το γυμναστήριο πυγμαχίας μέχρι τα workshop σχετικά με το hip-hop και τις μουσικές βραδιές, δραστηριότητες στις οποίες θα μπορούσαν να έρθουν δωρεάν.

Εκεί γεννήθηκε κατευθείαν η ιδέα να ιδρύσουμε μια ποδοσφαιρική ομάδα.

Το πάθος για το ποδόσφαιρο ήταν που μας ένωσε. Στην καθημερινή επικοινωνία προκύπτει το πρόβλημα της γλώσσας, αλλά μέσα στο γήπεδο μπορούμε να μιλάμε όλοι μια παγκόσμια γλώσσα, αυτή του ποδοσφαίρου. Αυτό είναι κατά κάποιον τρόπο η ρίζα του εγχειρήματος. Από τότε πολλά έχουν αλλάξει.

Σήμερα υπάρχει πλέον η St. Ambroeus, που προέκυψε από τη συγχώνευση αυτής της εμπειρίας με αυτήν της Corelli Boys, μιας ποδοσφαιρικής ομάδας που δημιουργήθηκε αυθόρμητα σε ένα άλλο κέντρο υποδοχής προσφύγων στο Μιλάνο. Μια προσπάθεια την οποία υποστήριξαν κυρίως οι δάσκαλοι του σχολείου ιταλικών, στο

οποίο πήγαιναν οι νεαροί πρόσφυγες. Η συγχώνευση έγινε καθώς και οι δύο ομάδες έπαιζαν στο ίδιο πρωτάθλημα, στο ερασιτεχνικό πρωτάθλημα του Μιλάνου. Σκοπός μας ήταν να κάνουμε το βήμα παραπέρα και να εμφανιστούμε για πρώτη φορά στη **FIGC,** το επίσημο πρωτάθλημα. Η ιδέα δεν ήταν να δημιουργήσουμε απλά μια ποδοσφαιρική ομάδα, αλλά μία **πραγματική ακαδημία ποδοσφαίρου.**

Από εκεί και πέρα, μια άλλη βαθιά αλλαγή είναι το γεγονός ότι μπορεί οι δύο αυτές ομάδες να δημιουργήθηκαν από αιτούντες άσυλο, όμως τώρα ο Kalilou Koteh, πρώην αρχηγός των Black Panthers FC και νυν πρόεδρος της St. Ambroeus, έχει αρχίσει να ενώνει ανθρώπους από διαφορετικές εθνικότητες, όχι μόνο Αφρικανούς, αλλά και Ιταλούς, Ρομά, Αιγύπτιους και Μαροκινούς. Βλέπουμε, έτσι, τη μετάβαση από μια προσφυγική ομάδα σε μια ομάδα με σαφώς προσφυγική βάση αλλά και 100% πολυεθνική.

Τι γίνεται με όσους δεν έχουν ακόμη χαρτιά; Μπορούν να παίξουν στο επίσημο πρωτάθλημα;

D: Στο επίσημο πρωτάθλημα δεν μπορούν να παίξουν όσοι δεν έχουν χαρτιά. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που αγωνιζόμαστε ώστε ο καθένας στην Ιταλία να μπορεί να αποκτήσει χαρτιά. Είμαστε μέρος του δικτύου *“Nessuna persona è illegale”* (Κανείς δεν είναι παράνομος), ένα δίκτυο πολιτών ενάντια στους μεταναστευτικούς νόμους και ενάντια στο άνοιγμα του CPR στο Μιλάνο, των φυλακών για τις απελάσεις προσφύγων. Από αθλητική σκοπιά, οι προπονήσεις μας είναι ανοιχτές για όλους. Όσοι δεν μπορούν να παίξουν στην πρώτη ομάδα, έχουν τη δυνατότητα να παίξουν στο δημοφιλές πρωτάθλημα των κοινωνικών κέντρων ή στα φιλικά παιχνίδια.

Έχουμε διαβάσει για ποδοσφαιρικές ομάδες προσφύγων που λειτουργούν ως καθρέπτης κάποιων ΜΚΟ, μια παρόμοια προσπάθεια υπάρχει και στην Ελλάδα[2]. Σε ποια σημεία πιστεύετε ότι διαφέρετε από κάτι τέτοιο και πώς καταφέρνετε να ανταποκριθείτε στις ανάγκες ενός τόσο μεγάλου εγχειρήματος;

D: Στην Ιταλία η κατάσταση είναι κάπως διαφορετική και στο Μιλάνο είμαστε οι μοναδικοί που έχουμε ακολουθήσει ένα τέτοιο μονοπάτι. Στην υπόλοιπη Ιταλία η μοναδική ομάδα που μοιάζει κάπως με τη δική μας, είναι η **Afro-Napoli United**, μια προσπάθεια που ξεκίνησε από συντρόφους και κοινωνικά κέντρα. Δεν έχουμε υπόψιν μας ομάδες που να έχουν δημιουργηθεί από ΜΚΟ ή να χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αν κάποιος ξέρει πώς να πάρουμε χρήματα από τον Soros, θα παρακαλούσαμε να μας το πει! Σύμφωνα με τον Salvini και τους διάφορους ιθύνοντες, όλοι χρηματοδοτούμαστε από αυτόν.

Στα σοβαρά τώρα, εξασφαλίζουμε τη χρηματοδότησή μας από μια εκστρατεία crowdfunding στο διαδίκτυο, όπου χάρη σε 150 δωρητές έχουμε φτάσει το πλαφόν των 10.000 ευρώ. Να προσθέσουμε σε αυτά και δύο ακόμα «χορηγούς», που στην πραγματικότητα δεν είναι χορηγοί. Ο ένας είναι το Rob De Matt, ένα εστιατόριο-μπιστρό που ιδρύθηκε από συντρόφους και μας φιλοξενεί για δείπνα και εκδηλώσεις αυτο-χρηματοδότησης και ο δεύτερος είναι το Milano in Movimento, ένα δημοσιογραφικό κέντρο του Μιλάνου που αντιπροσωπεύει ένα δίκτυο από διάφορα κοινωνικά κέντρα και φοιτητικές συλλογικότητες.

Όπως κάθε ποδοσφαιρική ομάδα έχουμε τυπικά έναν πρόεδρο, η υπογραφή του οποίου είναι απαραίτητη για ορισμένες επίσημες λειτουργίες. Υπάρχει επίσης και ένα σύνολο δέκα ανθρώπων που ασχολείται με όλα τα ζητήματα που απασχολούν την ομάδα. **Οι αποφάσεις λαμβάνονται στη γενική συνέλευση με οριζόντιο τρόπο.** Αυτό σημαίνει ότι από το χρώμα των κορδονιών μέχρι το τι θα γράφουν τα πανό, έχουμε έρθει πολλές φορές σε αντιπαράθεση. Αγαπιόμαστε όμως.

Όσον αφορά την κατανομή των καθηκόντων, αναλαμβάνουμε διαφορετικούς ρόλους ανάλογα με τα χαρακτηριστικά μας. Για παράδειγμα, η δική μου δουλειά είναι η επικοινωνία. Ασχολούμαι με τα κοινωνικά δίκτυα και γράφω τα δελτία τύπου. Ο Jules Cesar και ο Luis Patino, που ήταν επαγγελματίες ποδοσφαιριστές στο παρελθόν, ασχολούνται με το τεχνικό κομμάτι, ο Kalilou φροντίζει ώστε όλα να συντονίζονται όπως πρέπει, ο Tommaso με τα γραφιστικά, η Roberta με τις φωτογραφίες και ούτω καθεξής. Ο καθένας έχει τον ρόλο του, αλλά οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται σε συναντήσεις.

Είδαμε τη St. Pauli να βοηθά, με κάθε τρόπο, την FC Lampedusa Hamburg. Περιμένετε κάποια παρόμοια κίνηση από τις δύο υπερ-ομάδες του Μιλάνου, τη Milan και την Inter; Οι οργανωμένοι οπαδοί των δύο κολοσσών, είναι γνωστό, ότι έχουν έναν σκληρό πυρήνα που δεν συμμερίζεται και πολύ τις αξίες του αντιρατσισμού και του αντιφασισμού. Πιστεύεις ότι υπάρχει περίπτωση να βρεθείτε αντιμέτωποι με φασιστικές απειλές;

D: Θεωρώ πως η St. Pauli και οι μεγάλες ομάδες του Μιλάνου είναι εντελώς διαφορετικές περιπτώσεις. Η St. Pauli είναι μια αριστερή ομάδα, η εταιρία είναι πολιτικά στρατευμένη. Βέβαια, με βάση την οικονομική μας κατάσταση δεν θα μας πείραζε κάποιο δώρο από την Inter ή τη Milan. Σε κάθε περίπτωση, η έκκληση μας στον George Soros να μας κάνει μια δωρεά είναι πάντα σε ισχύ. Στις περισσότερες κούρβες των ομάδων της Serie A οι πολιτικοποιημένοι οπαδοί τοποθετούνται στη Δεξιά. Στο πρωτάθλημα που συμμετέχουμε, είμαστε η μόνη ομάδα που έχει οργανωμένους οπαδούς με πολιτική τοποθέτηση (ultras). Αν

κάποιοι φασίστες οπαδοί άλλων ομάδων θελήσουν να έρθουν να μας ενοχλήσουν, τους περιμένουμε με ανοιχτές αγκάλες. Μέχρι στιγμής πάντως οι ομάδες που αντιμετωπίσαμε, μας έδωσαν συγχαρητήρια για το όμορφο έργο. Μια φορά μόνο συνέβη να γίνουμε αποδέκτες ρατσιστικών προσβολών μέσα στο γήπεδο και δεν είχαμε καλό τέλος. Εκνευριζόμαστε εύκολα.

Για το τέλος, θα θέλαμε συνοπτικά δύο λόγια για την κατάσταση στην ιταλική κοινωνία. Πιστεύεις ότι αυτός ο λαϊκίστικος τρόπος άσκησης πολιτικής από τον Σαλβίνι είναι ικανός να δημιουργήσει ένα κλίμα μίσους -αν δεν το έχει κάνει ήδη- και να οδηγήσει σε επιθέσεις εις βάρος μεταναστών;

D: Κοίτα, όσον αφορά το μεταναστευτικό, ο Σαλβίνι δεν είναι το μοναδικό πρόβλημα. Μια σειρά από νόμους της τελευταίας εικοσαετίας, που προωθήθηκαν τόσο από τη Δεξιά, όσο και από την Αριστερά έχουν δημιουργήσει ανθρώπους χωρίς χαρτιά και δικαιώματα, που δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τη διαβίωσή τους. Ο πρώτος νόμος προς αυτή την κατεύθυνση ήταν ο νόμος Turco-Napolitano του 1998, που ήταν προϊόν της Κεντροαριστεράς. Έπειτα ο νόμος Bossi Fini του 2001, προϊόν της Δεξιάς, όπως και το διάταγμα Minniti-Orlando της πρώην κυβέρνησης της Κεντροαριστεράς. Τώρα έχουμε το διάταγμα Σαλβίνι πάλι από μια κυβέρνηση της Δεξιάς.

Όλοι αυτοί οι νόμοι κατασκευάστηκαν σε μια συνέχεια και οδήγησαν σε μια σταδιακή αναστολή του καθεστώτος δικαιωμάτων για τους μετανάστες. Τα στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Λιβύη τα άνοιξε το δημοκρατικό κόμμα, όχι ο Σαλβίνι. Σε κάθε περίπτωση ο Σαλβίνι είναι ένας μαλάκας και η Ιταλία κάνει ένα ακόμη βήμα προς τον φασισμό κάθε μέρα. Η ρατσιστική ρητορική του Σαλβίνι και των συνεργατών του έχει σίγουρα διογκώσει το κλίμα μίσους. Η αύξηση των επιθέσεων κατά μεταναστών είναι αποτέλεσμα μιας χρόνιας προπαγάνδας μίσους, στην οποία οι εφημερίδες, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλοι προσέφεραν πολύ σημαντικές υπηρεσίες.

Σημειώσεις:

[1] Humba!, ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΣΠΟΡ,ΤΗΝ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΠΑΔΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ,ΤΕΥΧΟΣ 19

[2] Αναφερόμαστε στην *Αθλητική Ελπίδα Προσφύγων* που φτιάχτηκε και χρηματοδοτείται από τη ΜΚΟ *Οργάνωση Γη*, του Πέτρου Κόκκαλη.

Σχόλιο για τη Δολοφονία Κατσιφά από την Αλβανική

Αστυνομία

Αντώνης Μπρούμας

(α) Οι κρατικές δολοφονίες δεν δικαιολογούνται ακόμη κι αν τελούνται σε φασίστες. Η δολοφονία του Κατσιφά από την Αλβανική αστυνομία εντάσσεται σε αυτό το πλαίσιο και γι' αυτόν τον λόγο πρέπει να διερευνηθεί και να αποδοθούν ευθύνες, αν υπάρχουν. Σε κάθε περίπτωση, οι ειδικές δυνάμεις της Αλβανικής αστυνομίας δολοφονούν διαχρονικά όποιους ενόπλως επιτίθενται εναντίον τους ανεξάρτητα από εθνικότητα. Η συγκεκριμένη δολοφονία εντάχθηκε στη γνωστή ρουτίνα. Αν υπήρχε πολιτικό πλάνο, θα υπήρχε εντολή να αποφευχθεί για λόγους που και χαζοί μπορούν να αντιληφθούν.

(β) Η ελληνική μειονότητα στην Αλβανία υφίσταται καταπίεση. Αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η ελληνική μειονότητα στην Αλβανία είναι αναγνωρισμένη ως τέτοια, υπάρχουν ελληνικά σχολεία και ορθόδοξες εκκλησίες και στις εθνικές εορτές, όπως και στην 28η Οκτωβρίου του περιστατικού, υπήρχαν παντού ελληνικές σημαίες αλλά και εκπρόσωποι του ελληνικού κράτους. Στο dna του Αλβανικού κράτους, όπως και κάθε κράτους, βρίσκεται η καταπίεση κάθε τάσης φυγόκεντρης προς την εθνική κυριαρχία. Η δε άνοδος των εθνικισμών στη Βαλκανική, μεταξύ αυτών και του Αλβανικού, αυξάνει και σε οριζόντιο επίπεδο τις διενέξεις μεταξύ των Ελληνικών και Αλβανικών πληθυσμών, που συμβιώνουν στην περιοχή. Φυσικά, η καταπίεση, που ασκείται, είναι τέτοιου επιπέδου που δεν δικαιολογεί σε καμία περίπτωση ένοπλη αντίσταση.

Και ερχόμαστε στο ζητούμενο. Μπορούμε να ισχυριζόμαστε τα παραπάνω για τους Αλβανούς μόνο αν αποδεχόμαστε τα ίδια και για εμάς.

Και εδώ έγκειται το πρόβλημα. Γιατί:

(α) Η Ελληνική αστυνομία ακολουθεί τις ίδιες πρακτικές εναντίον ενόπλων, που βάλλουν σε βάρος της. Αν ένας Αλβανός

εθνικιστής, οπαδός της απόσχισης της Τσαμουριάς, επιτεθεί κατά Ελλήνων αστυνομικών με καλάζνικοφ με διόπτρα, ενώ προηγουμένως έχει υψώσει τη σημαία της τσαμουριάς σε κτίριο του χωριού, μάλλον θα καταλήξει στο νεκροτομείο. Οι ΕΔΕ, που θα γίνουν, θα είναι της πλάκας, ενώ τυχόν δικαστήρια πιθανότατα θα οδηγήσουν σε αθώωση.

(β) Η Μουσουλμανική μειονότητα της θράκης χαίρει σαφώς λιγότερων ελευθεριών από την Ελληνική, αν και τα πράγματα έχουν βελτιωθεί με τον χρόνο.

Ο εθνικιστής είναι το μοναδικό είδος ανθρώπου, που μισεί και καλεί σε βίαιες πράξεις για τα πρώτα (α)-(β), ενώ ταυτόχρονα επικροτεί τα δεύτερα (α)-(β). Δεν πρόκειται για αντιφατική συμπεριφορά. Ο εθνικισμός είναι η πηγή του προβλήματος, η αιτία των διενέξεων μεταξύ των εθνών. Και δυστυχώς εθνικιστές έχουμε πολλούς σε Ελλάδα και Αλβανία.

Να τους απομονώσουμε και να βοηθήσουμε τους Αλβανούς να απομονώσουν τις δικές τους εθνικιστικές πολιτικές.

Ο Άνθρωπος που θα γινόταν Αναρχικός

Νώντας Σκυφτούλης

Αν κάνει κάποιος σήμερα τον κόπο να μελετήσει το σύνολο των αναρχικών εντύπων, άρθρων, απόψεων, προκηρύξεων, ανακοινώσεων ακόμα και θέσεων, θα διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει ούτε μια σταγόνα αντιεξουσιαστικής κριτικής ή αντίστοιχου νοήματος απέναντι στην υπάρχουσα ετερόνομη πραγματικότητα. Αυτό είναι τόσο καθολικό στον χώρο των αναρχικών ανακοινώσεων-θέσεων-μανιφέστων που μας επιτρέπει άνετα να πούμε ότι ο αναρχικός

δεν είναι αντιεξουσιαστής ή σπανίως συμβαίνει να είναι.

Στον συγκεκριμένο χώρο, το **ΟΝΟΜΑ** αλλά και το σύμβολο **ΑΛΦΑΔΙ** δεν παίζουν απλά έναν σημαντικό αλλά τον απόλυτο ρόλο, ενώ θεωρείται (και εμείς το θεωρούσαμε, βάλαμε βαθιά το χεράκι μας σε αυτό) ότι αρκούν αυτά τα δύο για να χαρακτηριστούν και οι κάθε φορά απόψεις που φαίνονται ως αναρχικές και αντιεξουσιαστικές. Αν προσθέσουμε σε αυτό και το εγγενές του αθεωρισμού, θα καταλάβουμε το γιατί ένα ολόκληρο «υποκείμενο» που ακολουθεί, μετακινείται συνεχώς με ιλιγγιώδη ταχύτητα δεξιά και αριστερά, αφήνοντας στις αναρχικές συλλογικότητες τον βράχο του Σίσυφου στην ανηφόρα, που μερικοί κουβαλούν μάλλον αδιαμαρτύρητα.

Δεν είναι ότι δεν θέλουν να ανακεφαλαιώσουν πολιτικά, ειδάλλως δεν θα έβγαζαν ανακοινώσεις και έντυπα δημόσιου χαρακτήρα. Είναι ότι ετεροκαθορίζονται προκειμένου να διαχειρίζονται το εκάστοτε «υποκείμενο» που παράγεται από την κοινωνία. Το με ποια ιδεολογία, με ποια θεωρία και με ποια αφαίρεση θα γίνει αυτή η διαχείριση είναι κάτι που εξαρτάται από τις εκάστοτε αντιλήψεις που παράγονται σαν αποσυμπιεστής από το ασφυκτικό περιβάλλον των σχέσεων κυριαρχίας.

Και ενώ ο αναρχικός, σαν πολιτικός ανθρωπολογικός τύπος, διακρίνεται και διαφέρει για το σύνολο της παρουσίας του και την απεριόριστη δυνατότητά του, ευνουχίζει ο ίδιος την προοπτική με ιδεολογικές κατασκευές τριετίας ή δεκαετίας μερικές φορές, οι οποίες καμιά σχέση δεν έχουν με την αναρχική ή αντιεξουσιαστική πολιτική κριτική. Για να είμαι ειλικρινής δεν πιστεύω ότι η Αναρχία κινδυνεύει να μετατραπεί σε εξουσιαστική πολιτική δύναμη, αλλά από αφυδάτωση και έλλειψη κοινωνικού οξυγόνου κινδυνεύει σίγουρα.

Διότι έχουν περάσει αρκετά χρόνια για να βγάλει κάποιος συμπεράσματα.

Τελικά πέρα από την ταυτότητα και το όνομα, που όλο και λιγότερους γοητεύει, υπάρχει και κάτι άλλο να πούμε;

Γιατί όμως συμβαίνει αυτό; Διότι επί σαράντα χρόνια αυτό το κίνημα αντίστασης είναι μέσα στον δικαιωματισμό, στην αιτηματοκρατία και στη μερικότητα, όπως θα λέγαμε στη δεκαετία του ’80 -και καλώς έπραττε προκειμένου να είναι στο προσκήνιο- αλλά το συνολικό πρόταγμα το λησμονούσε ή το μιμούνταν από αλλού. Ένα επιτυχές πράττειν, δηλαδή, χωρίς όμως αυτοκαθορισμό και ανεξάρτητο στοχασμό ή αυτοστοχασμό. Έτσι, για το συνολικότερο πρόταγμα εξόδου -είχε πλήρη γνώση αυτής της ατέλειας- κατέφευγε ή σε πρόσκαιρες ιδεολογικές κατασκευές ή δανειζόταν αφαιρέσεις ακόμα και «εχθρικές» προκειμένου να συμπληρώσει το όλον πρόταγμα της αντιεξουσιαστικής εξόδου από τον κρατισμό, το οποίο εξαντλούνταν στο αλφάδι και στο όνομα.

Η μεγαλύτερη όμως φενάκη είναι ότι **ενίσχυε ή υπέθαλπε ένα τεράστιο κίνημα ταυτοτικών**, οι οποίοι παρήγαγαν πλήθος αυτο-περιφράξεων διαφύλαξης της φευγαλέας ταυτότητας, πράγμα το οποίο συμβαίνει με μεγαλύτερη ένταση και σήμερα μέσα στον ωκεανό του δικαιωματισμού, όπου και βρίσκεται χωρίς να βλέπει στεριά. Συνακόλουθα και τα α-νόητα διλήμματα οργάνωση ή κίνημα, πολιτικό ή κοινωνικό, αξιακό ή πολιτικό, προκειμένου να μην φύγουμε από τη μερικότητα και τη μη-δέσμευση. Διλήμματα που απαιτούν δέσμευση σε μια κοινωνία που έχουν σπάσει οι κοινωνικοί δεσμοί. Διλήμματα με άλλα λόγια του μεσοπολέμου.

Σε όλα τα παραπάνω πρέπει να λάβουμε ασφαλώς υπόψιν και τον εμμονικό παροντισμό, που δημιουργεί μια τουριστική σχέση με το παρελθόν και ένα τείχος με το μέλλον, όπως θα έλεγε και ο Κορνήλιος, και είναι μια κατάσταση που ισχύει για όλους. Και ο δανεισμός αφαιρέσεων του παρελθόντος είναι τουριστικός, παρά λειτουργικός.

Το να έχεις τις αφαιρέσεις και τις «στοχαστικές» απόψεις που έχει το Μαξίμου (ο Σύριζα) ή ο Περισσός δεν σε καθιστά αναρχικό ή αντιεξουσιαστή όσες πορείες κι αν κάνεις, όσες «βόμβες» κι αν ρίξεις, όσα γιγανταιωρήματα ή μπάντζι τζάμπινγκ κι αν πραγματοποιήσεις. Με συνέπεια να διολισθαίνεις εύκολα σε αντιιμπεριαλιστικές φενάκες, υπερασπιζόμενος ακόμη και δικτατορικά κράτη που πλήττονται από τον ιμπεριαλισμό. Με

αποτέλεσμα οι διαφοροποιήσεις από την κρατική Αριστερά να μην είναι σαφείς και να εξαντλούνται σε έναν ανούσιο παραγγελτικό λόγο που μοιάζει με τον λόγο των πρώην οπαδών που διαψεύστηκαν.

Αλλά ας μιλήσουμε για την ουσία και όχι για τις συνέπειες. Και η ουσία είναι ο πυρήνας των ιδεολογικών κατασκευών όπως παράγονται από τις αναρχικές συλλογικότητες.

Με δύο παραδείγματα που γίνονται μπροστά στα μάτια μας:

Το ένα είναι οι ιδεολογίες κυριαρχίας στις αναρχικές ομάδες και η υιοθέτηση μιας κρατικής ιδεολογίας.

Ο ιστορικός υλισμός αποτελεί μία από τις αφαιρέσεις του Μαρξισμού-Λενινισμού, ο οποίος καλώς κακώς έγινε κρατική ιδεολογία με έδαφος ελαφρώς λιγότερο από το μισό του πλανήτη και αντίστοιχο πληθυσμό, ενώ εξακολουθεί να είναι κυρίαρχη κρατική ιδεολογία σε λίγα γνωστά κράτη στις μέρες μας. Σε όλα τα κράτη που επιβλήθηκε, ο χαρακτήρας της εξουσιαστικής αυτής ιδεολογίας ήταν λίγο πολύ ο ίδιος για να επιβεβαιωθεί η συνέπεια λόγων-έργων. Μα και πριν ακόμα εφαρμοστεί ο Μιχαήλ Μπακούνιν τον προανήγγειλε μιλώντας για κόκκινο δεσποτισμό, κάνοντας κριτική στο μαρξιστικό δόγμα.

Τη θεωρία της ταξικής πάλης, αυτή την κοινοτοπία, πήρε ο Μαρξ και αντιγράφοντας τη φιλοσοφία της ιστορίας του Χέγκελ συγκρότησε ένα πρόταγμα, το οποίο έφτασε σε υψηλά επίπεδα αποδοχής με τον καταλυτικό φυσικά ρόλο του Λένιν και του Στάλιν. Την ταξική πάλη ασφαλώς δεν την ανακάλυψε ο Μαρξ, σαν πολιτική και ιδεολογική μορφή, αλλά ήταν ήδη κοινός τόπος στο εργατικό κίνημα από την πρώτη κιόλας βιομηχανική επανάσταση, την οποία ανέδειξε και τις έδωσε τεράστια υλική ενσάρκωση η οργάνωση των βιομηχανικών εργατών αλλά και η πολύμορφη δράση τους ενάντια στο κεφάλαιο, την τεχνολογία του και την εξουσία.

Διότι το κράτος είναι αυτό που διασφαλίζει τη δυνατότητα της εκμετάλλευσης και η συντριβή του είναι αυτό που διασφαλίζει την απελευθέρωση, όχι το «εργατικό» κράτος και ο ιστορικός

υλισμός.

Οι περισσότερες αναρχικές ομάδες έχουν υιοθετήσει τον ιστορικό υλισμό «αδιαμαρτύρητα», παρά τις αιωνόβιες αλλαγές που έγιναν σε αυτόν, προκειμένου να έχουν έναν λόγο ταξικό!!! Μιλούν συχνά πυκνά για «αστικό» κράτος λες και το «εργατικό» κράτος της Ουγγαρίας του ‘56 ή της Πολωνίας του Γιαρουζέλσκι δεν ήταν ταξικά.

Μιλούν για την ταξική πάλη και τον ταξικό ανταγωνισμό με όρους του μαρξιστικού υλισμού και όχι με όρους αμεσότητας-αγνότητας, που και οι δύο αυτές έννοιες παράγονται από μια συγκεκριμένη κρατική καπιταλιστική τάξη πραγμάτων. Γιατί λοιπόν το υιοθετούν σαν αναρχικό αυτό το υπόδειγμα; Για να παρεμβαίνουν στους εργάτες; Μήπως τους διευκολύνει σε καμιά ευρύτερη παρέμβαση; Μήπως από φιλεργατισμό ή εργατισμό; Για αναζήτηση ταυτότητας ή ενδεχομενικότητας; Γιατί η χώρα είναι μικροαστική και το «ταξικό» απενοχοποιεί; Από λόγους πολιτικής ανεπάρκειας; Μήπως να αποφύγουν τον μεταμοντερνισμό με έναν λαϊκίστικο μεταμοντερνισμό;

Τι να πω!

Όπως και να’χουν τα πράγματα την ανάγκη να καλυφθεί το κενό της θεωρίας του «ιστορικού υλισμού» την έχει αναλάβει ιστορικά και βιολογικά το ΚΚΕ, ο Σύριζα και όλες οι ομάδες της άκρας Αριστεράς. Κάθε μέρα από την τηλεόραση οι δύο πρώτοι προπαγανδίζουν συνέχεια αυτό που κοπιαστικά γράφεται σε αναρχικές φυλλάδες ή ανακοινώσεις. Ασφαλώς και υπάρχουν αντιεξουσιαστικές προτάσεις αυτονομίας, αυτοδιαχείρισης, κατάργησης της μισθωτής εργασίας, δημόσιας και αντικρατικής, πάνω στην εργασία και την απελευθερώσή της αλλά δεν είναι επί του παρόντος άρθρου.

Αυτή η υιοθέτηση, λοιπόν, μιας κρατικής ιδεολογίας από αναρχικούς του 2018 δεν τους μετατρέπει σε αντιεξουσιαστές σίγουρα, παρά ανοίγει τις θύρες και τα παράθυρα εξόδου, κατά την ενηλικίωση, σε ένα αυθόρμητο και αξιοζήλευτο υποκείμενο

που ακολουθεί τις γενικότερες ιδέες μας και κατευθύνσεις.

Το δεύτερο είναι από το φάσμα των ταυτοτικών. ΑΝΤΙΜΜΕ-ΑΝΤΙΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟ.

Το DIY υπήρξε ένα κίνημα άρνησης των εμπορευματικών σχέσεων, καταγγελίας του εμπορεύματος αλλά και των συνακόλουθων αλλοτριωτικών μηχανισμών επιβολής του. Σαφώς αντικαπιταλιστικό κίνημα και μάλιστα ήρθε σε μια εποχή όπου αναδυόταν ο υπερκαταναλωτισμός διαμέσου της ανανέωσης του εμπορεύματος αλλά και μιας γενικευμένης «επίθεσης» διαμέσου του θεάματος.

Αν θέλουμε να το προχωρήσουμε λίγο ακόμα, μπορούμε να πούμε ότι ήδη από τα τέλη του ‘50 οι καταστασιακοί, μέσα από έναν «ραφιναρισμένο» μαρξισμό και λενινισμό θα προσέθετα εγώ, αναδεικνύουν το θέαμα και το εμπόρευμα ως κυρίαρχα σημεία της καπιταλιστικής ανάπτυξης, καθώς διαφαίνονταν η κατακόρυφη άνοδος και καθολικοποίηση των εμπορευματικών σχέσεων.

Μέρος λοιπόν της αντικουλτούρας, το DIY ενέπνευσε σε πολλά επίπεδα, και όχι μόνο στο μουσικό, την αυτοοργάνωση, τη δημιουργία και ένα modus vivendi αντικαπιταλιστικό. Οι θεωρίες της αξίας ανακαινίστηκαν και γενικώς εμπλουτίστηκε η αντικαπιταλιστική κριτική σε μια περίοδο που είχε κάνει την εμφάνισή του ο **νέος αντικαπιταλιστικός διαφωτισμός** που έφερε και τον ΜΑΗ του ‘68 αλλά προχώρησε και ακόμη παραπέρα.

Το DIY είναι Αναρχικό ή Κομμουνιστικό; Όσο μπορεί να είναι και το κίνημα της αποανάπτυξης, το ριζοσπαστικό κίνημα για την προστασία των ζώων και άλλα αντιστασιακά αντικαπιταλιστικά κινήματα. Δηλαδή και μπορεί να είναι και μπορεί να μην είναι, αν συνδυαστεί ή ενσωματωθεί σε γενικότερα προτάγματα. Το παίρνουν, λοιπόν, οι Έλληνες Αναρχικοί με τη γνωστή βουλιμία, σαν το ένα και μοναδικό νοηματικό πρόταγμα, και το εγκαθιστούν στην κορυφή της ιεραρχικής πυραμίδας όλων των αναρχικών αξιών. Δίνουν μάλιστα τέτοια έκταση που η παράβασή του ή η αδυναμία εφαρμογής του DIY, να ακυρώνει το αναρχικό πρόταγμα καθαυτό. Αρκούσε δηλαδή να είσαι και να πράττεις

αντιεμπορευματικά, χωρίς καμιά άλλη παρέμβαση ή αναζήτηση στο πολιτικό, στη θεωρία, στον στοχασμό, πράγματα που δανείζονται από αλλού.

Αυτή η μερικότητα ανάχθηκε σε όλον και αντί το DIY να γίνει αναρχικό, «έγινε» η αναρχία DIY. Αυτά όμως δεν είναι εργαλεία πολιτικής παρέμβασης αλλά εργαλειοποίηση της αυτοαναφορικότητας.

Μόνο αυτό: Πρωταρχική συλλογιστική. Εξουσία και Αντιεξουσία

Ο Χομπς, αυτός ο σύγχρονος θεμελιωτής της πολιτικής φιλοσοφίας αλλά και του νεωτερικού Κράτους, θεωρεί τον Ηγεμόνα και την Εξουσία ως τους μοναδικούς εκφραστές της Πολιτικής Κοινότητας, στην οποία μεταβαίνει η κοινωνία αφήνοντας πίσω της τη Φυσική κατάσταση, δηλαδή τον πόλεμο όλων εναντίον όλων. Συνεπώς, μας καλεί να παραδώσουμε όλα τα δικαιώματά μας στον Ηγεμόνα προκειμένου να τα διαχειριστεί όπως αυτός νομίζει καλύτερα για το καλό, την πρόοδο, αλλά κυρίως την ασφάλεια του συνόλου της κοινωνίας και των ατόμων.

Διευκρινίζει: «Τα τρία είδη πολιτικής κοινότητας», αναφέρεται στη μοναρχία, τυραννία, δημοκρατία, «δεν διαφέρουν ως προς την εξουσία αλλά ως προς την ικανότητα ή καταλληλότητά τους να παρέχουν ειρήνη και ασφάλεια στον λαό, κατά τον σκοπό της θέσμισής τους», άσχετα αν ο ίδιος προτιμούσε τη μοναρχία και άσχετα, φυσικά, αν τα ακρότατα όρια της λογικής του κατέληξαν στο Άουσβιτς.

Ας τον αντιγράψουμε: «Το δημοκρατικό κράτος, το εργατικό κράτος, το πράσινο κράτος, το φασιστικό κράτος δεν διαφέρουν ως προς την εξουσία αλλά είτε ως προς τον τρόπο άσκησης είτε ως προς την ικανότητά τους να διαχειρίζονται την εξουσία».

Και επειδή είναι ίδια ως προς την εξουσία γι’ αυτό και συμμετέχουν στην κυρίαρχη θέσμιση των θεσμών της δημοκρατίας που είναι το κοινοβούλιο. Είναι ενταγμένα σε μια οριζόντια διάσταση που φτάνει από την Αριστερά στη Δεξιά.

Πάνω σε αυτήν ακριβώς τη λογική του Χόμπς είναι αντίποδας η αντιεξουσιαστική κριτική, η οποία θεωρεί την κατάσταση εξουσίας και κράτους φυσική κατάσταση και βαρβαρότητα και προτείνει την αυτοθέσμιση, το αυτεξούσιο, την αυτονομία.

Αυτός είναι ο λόγος που ο Αντιεξουσιαστής δεν ανήκει στην οριζόντια διάσταση (Δεξιάς-Αριστεράς) αλλά στην κάθετη εξουσίας-αντιεξουσίας (πάνω-κάτω). Για τον Αναρχικό δεν ξέρω, έχει μπερδέψει πολύ κόσμο, αλλά ας αρχίσει από τον Λεβιάθαν και ο ιστορικός υλισμός θα του φανεί ιδεολογικό προπέτασμα αν θέλει να γίνει αντιεξουσιαστής, διότι και ο Σων Κόνερι ήταν ***ο άνθρωπος που θα γινόταν Βασιλιάς*** αλλά δεν είχε το κατάλληλο αίμα και κατακρημνίστηκε. Μια ταινία με τον αγαπημένο Μάικλ Κέιν που βλέπεται με βαρύ Χειμώνα ή σε θερινό καλύτερα. Να τη δείτε.

Βραζιλία: Εμπρηστική Επίθεση στο MST από Υποστηρικτές του Ακροδεξιού Bolsonaro

Η προεδρία του Βραζιλιάνου ακροδεξιού Jair Bolsonaro ξεκίνησε με την παρακρατική επίθεση σε ένα από τα πιο δημοκρατικά κινήματα όχι μόνο της Βραζιλίας, αλλά και ολόκληρης της Λατινικής Αμερικής, στο **Κίνημα των Χωρίς Γη (MST)**.

Τη νύχτα πριν από τις βραζιλιάνικες εκλογές -το περασμένο Σάββατο (27/10)- ο οικισμός Sebastião Billar του MST, στην πολιτεία Mato Grosso do Sul, δέχθηκε επίθεση από μια ομάδα φασιστών, η οποία έβαλε φωτιά σε μία από τις καλύβες τους, φωνάζοντας το όνομα του Bolsonaro.

Σύμφωνα με τη Συντονιστική Επιτροπή του MST, κανείς από τους

κατοίκους του οικισμού δεν τραυματίστηκε. Το MST καταγγέλλει την επίθεση, ζητώντας να τιμωρούθουν οι ένοχοι. Η κοινότητα φοβάται νέες επίθεσεις από τους ψηφοφόρους του Bolsonaro.

Στη σχετική ανακοίνωση, το MST κατήγγειλε τη ρητορική του μίσους που δυναμώνεται από το καινούργιο προεδρικό σώμα, το οποίο ενισχύει τέτοιου τύπου επιθέσεις.

«Ο φασιστικός λόγος, που εμπνέει μίσος και βία στον πληθυσμό, είναι απαράδεκτος. Για άλλη μια φορά γινόμαστε στόχος επιθέσεων από ανθρώπους που αναπαράγουν στην πράξη τη ρατσιστική, φασιστική, ομοφοβική και βίαιη ρητορική την οποια κήρυξε ο νεος προεδρός», σημειώνεται στο απόσπασμα.

Ο **João Pedro Stedile**, γενικός συντονιστής του MST, αναφέρθηκε στο εκλογικό αποτέλεσμα λέγοντας τα εξής:

«Νομίζω ότι η κυβέρνηση Bolsonaro θα μοιάσει, αν κάνουμε παραλληλισμό, με την κυβέρνηση του Pinochet στη Χιλή. Όχι από τον τρόπο που πήρε την εξουσια, αλλά από τη φασιστική της φύση. Είναι μια κυβέρνηση που θα χρησιμοποιεί καταστολή, απειλές και φόβο όλη την ώρα. Θα απελευθερώσει τις αντιδραστικές δυνάμεις που ήδη υπάρχουν στην κοινωνία.

[…] Αυτό που θα μας προστατεύσει, δεν είναι να τρέξουμε να κρυφτούμε. Αυτό που θα μας προστατεύσει είναι η ικανότητά μας να φέρνουμε τους ανθρώπους μαζί, να συνεχίζουμε να διεξάγουμε μαζικούς αγώνες για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων, τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και μέσα από τέτοιες λαϊκές κινητοποιήσεις να προστατεύουμε ο ένας τον αλλον. Ας μην φοβηθούμε».

Πηγές:

Acampamento do MST é atacado por eleitores de Bolsonaro no Mato Grosso do Sul

João Pedro Stedile: “Nós temos que retomar o trabalho de base”

Για το βιβλίο των Τζούντιθ Μπάτλερ & Αθηνάς Αθανασίου “Απ-αλλοτρίωση: Η επιτελεστικότητα στο Πολιτικό”

Του Σίμου Ανδρονίδη

«Εσύ με τέτοιο πανικό νυμφόληπτος νέτιος ή όμβριος πού πας; Αποκοιμήσου φουκαρά μου στα άμφια. Ήσουνα μέγας ιερέας χρισμένος απ’ τη Σκοτία μητερούλα στα σωματίδια του Φωτός ήξερες απ’ έξω κι ανακατωτά την Παρουσία φόβος και τρόμος

ήσουνα στην Ψυχολογία. Σήμερα νιώθεις πληθύνοντας την Κωμωδία. Πράγματι βρέχει και είσαι ολομόναχος, αποκοιμήσου, ανατριχιαστικά ανθρώπινος»
(Νίκος Καρούζος, 'PRAXIS')

Το πόνημα των Τζούντιθ Μπάτλερ & Αθηνάς Αθανασίου, με τίτλο ***'Απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό'***, (μετάφραση: Αλέξανδρος Κιουπκιολής) προσδιορίζει εκ νέου την έννοια της απ-αλλοτρίωσης, συνδέοντας την με κυβερνολογικές τεχνικές διαχείρισης σωμάτων και πληθυσμών..

Μέσα από έναν διάλογο έκκεντρο, που διαχέεται σε διάφορες κατευθύνσεις, με έναν λόγο που συγκροτεί εγκάρσιες τομές (ρήξεις), στις πλαισιώσεις των «καθεστώτων αλήθειας», η Τζούντιθ Μπάτλερ και η Αθηνά Αθανασίου αναλύουν-αξιολογούν τις συνέπειες της απ-αλλοτρίωσης, τις άρσεις ή τις συρρικνώσεις που δύναται να αναπαράγει, λειτουργώντας παράλληλα ως ζωή επί της ζωής. Τα πλαίσια της θανατοπολιτικής, της διείσδυσης-εμβάθυνσης του θεωρούμενο «ανίερου» μπροστά στη δόμηση και στη δύναμη πυρός της διακυβέρνησης επί των αντικριστών ορίων και των αποκρίσεων συζητώνται..

Η Τζούντιθ Μπάτλερ και η Αθηνά Αθανασίου συζητούν και διερωτώνται για τα πρακτικά όρια του εαυτού, τη δόμηση και αποδόμηση ταυτοτήτων, την επεκτεινόμενη τρωτότητα, την κουλτούρα της κυριαρχίας, τον προσδιορισμό της σεξουαλικότητας-σχεσιακότητας & ρευστών ορίων του σε ένα περιβάλλον ρευστότητας..

Για τους συμβολισμούς που αποκτά η σεξουαλικότητα, για τη διερεύνηση του αρσενικού/θηλυκού, τα τμήματα του σώματος που λειτουργούν «φωνητικά», για τον ετεροφυλόφιλο-ομοφυλόφιλο εαυτό, τις συνηχήσεις τους, την αμφιφυλοφιλία (με ανάλυση της ταινίας 'Στρέλλα' του Πάνου Κούτρα) ως παρουσία επί της απώλειας, ή ως υπενθύμιση της απώλειας.. Ως η ενσάρκωση του ατελεύτητου σώματος. Επρόκειτο για μία «μύηση» στην πραγματικότητα και στο υπαρκτό σώμα που εμπεριέχει και

προβάλλει την ερωτική πολιτική, την ‘τελετουργία’ της διάρρηξης και του διαμοιρασμού του πόθου. Και είναι και ένα ερώτημα για το τι σημαίνει να είναι κάποιος αμφιφυλόφιλους [1] στους σημερινούς κρισιακούς καιρούς, και να διεκδικεί τμήμα της ταυτότητας απέναντι στις απεικονίσεις της ρώμης, του σφρίγους και του συλλογικού εξουσιαστικού ‘σώματος’..

Μία παλαιόθεν μνήμη, μία επικοινωνία με το σώμα που ‘παράγει’ αλλαγές και που διεμβολίζει διαπροσωπικές σχέσεις, υπόνοιες, την κοινοποίηση-αξιολόγηση της επαφής. Επίσης, εξετάζεται η δυνατότητα της δράσης και της αμφισβήτησης.

Η ίδια η απ-αλλοτρίωση καθίσταται λόγος επί της πολιτικής, πλαίσιο ανα-δόμησης-φόρτισης ταυτοτήτων, όψη του εφικτού-δυνατού που δρα, επιδίωξη ευθυγράμμισης με το τρέχον υπόδειγμα. Και το ερώτημα δύναται να τεθεί: πώς συνδέεται πρακτικά η απαλλοτρίωση με τα σώματα, με τα υποκείμενα; Οι δύο συγγραφείς στοχάζονται επ’ αυτού του ερωτήματος, αποφεύγοντας την ένταξη σε καθορισμένα αναλυτικά σχήματα και σε αξιωματικές κατηγοριοποιήσεις..

Η απαλλοτρίωση λειτουργώντας και αντίστροφα, μη-γραμμικά, από το μικρό προς το ευρύτερο, συνιστά ***έγκληση επανερμηνείας***, η οποία, αφενός μεν επανεγγραφεί τα σώματα (ατομικά & κοινωνικά) στη διαδικασία του «ορατού»-κανονικού», (η όψη του ιδιαίτερα κανονικού), αφετέρου δε διατρέχει κάθετα ιδέες εμπλοκής, ή την ιδεολογία της λανθάνουσας ‘αυτό-θυματοποίησης: τα έτερα υποκείμενα απειλούν..

Όπως επισημαίνει στην αρχή του διαλόγου η Αθηνά Αθανασίου:

«Το υποκείμενο αρχίζει να «υπάρχει» εγκαθιστώντας μέσα του απολεσθέντα αντικείμενα μαζί με κοινωνικές νόρμες που τη διαθεσιμότητα του υποκειμένου προς το κάλεσμα του άλλου. Από την άλλη πλευρά (ο βαθμός στον οποίο αυτή η πλευρά μπορεί να θεωρηθεί ως «άλλη» παραμένει ένα εκκρεμές ζήτημα για λίγο), η απ-αλλοτρίωση αναφέρεται σε κοινωνικές διαδικασίες και ιδεολογίες με τις οποίες συγκεκριμένα υποκείμενα περιέρχονται

σε κατάσταση αποστέρησης και αποβολής από κανονιστικές και κανονικοποιητικές εξουσίες που ορίζουν το πολιτισμικά διανοητό και ρυθμίζουν την κατανομή της τρωτότητας: αναφέρεται στην απώλεια εδαφών και κοινοτήτων· στην κατοχή του ζώντος σώματος του εαυτού μας από ένα άλλο πρόσωπο, όπως συμβαίνει στις ιστορίες της σκλαβιάς· στην υποβολή σε στρατιωτική, ιμπεριαλιστική και οικονομική βία· στη φτώχεια, τα καθεστώτα ασφάλειας, τη βιοπολιτική υποκειμενοποίηση, τον φιλελεύθερο κτητικό ατομικισμό, τη νεοφιλελεύθερη κυβερνολογική και την επισφαλειοποίηση».[2]

Μπορούμε να αναφερθούμε στο δίπολο (προσπαθώντας να διευρύνουμε τη σκέψη της Αθηνάς Αθανασίου) αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση ως διαρρύθμιση των σημείων εκείνων που διέπουν την ανθρώπινη υποκειμενικότητα. Στις όψεις και τις εξουσιαστικές πλαισιώσεις ο έτερος από τη μία πλευρά ξεχωρίζει διότι *είναι* έτερος, και, από την άλλη πλευρά, διότι συνιστά πεδίο επανακαθορισμού ή μίας εκ νέου επιδίωξης ορισμού της σύγκλισης, της ένταξης και της απένταξης. Εαυτοί εν ιστορικώ χρόνω.

Ο δυϊσμός αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση συλλαμβάνει την ίδια την πολιτική ως κίνηση, ενώ σχετίζεται: η μεν αλλοτρίωση επισυμβαίνει εντός πεδίων, διαδικασία μεταβολής & αφαίρεσης, διαδικασία «εμβάπτισης» στη μηχανική της κίνησης, στις ιεραρχίες του τώρα. Η δε απ-αλλοτρίωση διευρύνει τα όρια, ιδεολογικοποιεί τα προτάγματα, αποκτά την επιτελεστικότητα της πράξης, αλλοτριώνει για να απαλλοτριώσει δομικό χώρο.. Απαλλοτριώνει πρόσωπα υπό το προσωπείο του ιερού (ιερότητα/βέβηλη παρουσία-πράξη).

Την περίοδο της κρίσης του ελληνικού κεφαλαιοκρατικού κοινωνικοοικονομικού σχηματισμού, ενεργοποιούνται τα αντανακλαστικά του δυϊσμού αλλοτρίωση/απαλλοτρίωση, αλλοτριώνοντας ταξικά & τείνοντας προς την έννοια-λογική της απαλλοτρίωσης του αξιοβίωτου βίου, για να παραπέμψουμε και σε έναν όρο της Αθηνάς Αθανασίου.. Η δυναμική της απαλλοτρίωσης έγκειται στη σχεσιακότητα της. Το κρισιακό περιεχόμενο

μετατοπίζει τα όρια του δυνατού, διαμεσολαβείται στο πεδίο της βιωμένης ζωής, της μνήμης που αναθυμάται και αποκόπτεται από το κρισιακό-μνημονιακό παρόν..

Εννοιολογικά όσο και συμβολικά-πολιτικά, αποκτά μία ιστορικότητα εν καιρώ οικονομικής-κεφαλαιοκρατικής κρίσης.. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό του τίτλου αναφέρεται σε συμβάντα επικαρπίας της ανθρώπινης δυνατότητας-υποκειμενικότητας.. Κι η έννοια ή η εννοιολόγηση της απ-αλλοτρίωσης διαπλέκεται με τις διερωτήσεις και τις δράσεις των ατομικών-συλλογικών υποκειμένων..

Στη σημερινή κρισιακή περίοδο, η πολιτική απαλλοτρίωση, η ιδεολογική της δυνατότητα να κινεί και να κινείται, να αφηγείται, επηρεάζει το πλαίσιο της αναπαραγωγικής ικανότητας του μπλοκ των λαϊκών-υποτελών τάξεων, αλλοτριώνοντας και εγκιβωτίζοντας εαυτούς σε ένα περιβάλλον ανασφαλούς κοινωνικής επικράτειας.. Η κρίση, η αφήγηση περί καπιταλιστικής κρίσης καθώς και η διαχείριση της, συνιστούν το είδωλο της «κανονιστικής και κανονικοποιητικής εξουσίας».

Η όλη αναπαράσταση και νομιμοποίηση διαχείρισης της κρίσης (από πολιτικά κόμματα) συν-διαλέγεται με τις Μεταπολιτευτικές μνήμες, την παρέμβαση των λαϊκών τάξεων, τείνοντας στη λογική της ιατρικής-νοηματικής αφαίρεσης: «λίπος» αχρείαστο, που επιβαρύνει και πρέπει να αφαιρεθεί. Το αφηγηματικό συνεχές δύναται να θεμελιωθεί πάνω στο ευρωπαϊκό ‘θαύμα’ και στο κύρος της μνημονιακής περιβολής-εξουσίας.[3]

Κρίση είναι και η διαχείριση της-πρόσληψη της από την πολιτική εξουσία, τους ιδεολογικούς μηχανισμούς, την τοπική μικρο-εξουσίας έως τους χώρους εργασίας και κοινωνικής δράσης. Στις προκείμενες της οικονομικής κρίσης η γεωγραφία των κοινωνικών τάξεων μεταβάλλεται.. Η απ-αλλοτρίωση είναι η διαρκής διερώτηση περί των υποκειμένων & της θέσης του στην κοινωνική-εθνική ολότητα. Ένα πόνημα καθ’όλα χρήσιμο για την ανάλυση των συμβάντων της κρίσης και όχι μόνο, καθώς και για τις χρήσεις της πολιτικής και της πολιτικής επιστήμης σήμερα. Θα

μπορούσαμε να κάνουμε λόγο για τη σύζευξη δύο επιστημολογικών αντικειμένων, ή για την επιδίωξη συγκρότησης μίας ‘ανθρωπολογικής’ πολιτικής επιστήμης.

Στο βιβλίο αυτό, ο επιστημολογικά ριζοσπαστικός λόγος συγκροτεί τη διακειμενικότητα και τις αναφορές του τη στιγμή ακριβώς της συγκρότησης του, καθώς και τη στιγμή που θέτει ερωτήματα που αναπλαισιώνουν τα χαρακτηριστικά του υπεξούσιου. Ο διάλογος τους είναι διάλογος διανοητικής ειλικρίνειας, προκλητικός, που αναδεικνύει τις απολήξεις αυτού που δρα εντόνως.. Η ‘απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό ανατρέχει σε γεγονότα και μνήμες σύγχρονου αποκλεισμού, ο οποίος αναπαράγει και την πολιτική ως αποτέλεσμα, με τις δύο συγγραφείς να συνομιλούν με τους λόγους και τις νόρμες μίας άνωθεν συνθήκης, που εναλλάσσει την κυριαρχία με την ηγεμονία για το ‘κοινό’ καλό, για τη διάρθρωση της κρίσης..[4]

Το βιβλίο των δύο συγγραφέων αρθρώνει εκ νέου την πολιτική έγκληση συνιστώντας παράλληλα μία ανοιχτή διερώτηση, που αμφισβητεί θεωρητικές παραδοχές και εξετάζει εκ νέου. Ένα επιστημολογικό άνοιγμα στις χρήσεις του ***εσύ***.[5]

Με τα λόγια της Τζούντιθ Μπάτλερ: «Στην πραγματικότητα, μία από τις προσπάθειες μας σε αυτή την παρέμβαση είναι η επιδίωξη να αποφυσικοποιήσουμε και να επανα-πολιτικοποίησουμε τους τρόπους με τους οποίους το γεγονός ότι «είμαστε πάντα/ήδη απ-αλλοτριωμένοι-ες» γίνεται ενίοτε πρόσχημα για να νομιμοποιηθεί η αποποίηση της πολιτικής ευθύνης για ποικίλες κοινωνικές μορφές αποστέρησης, υφαρπαγής και απ-αλλοτρίωσης».[6] Το συγκεκριμένο πόνημα αποκτά διάφορες αναγνώσεις εν καιρώ βαθιάς & σφαιρικής κρίσης.

Με τα λόγια του Γιάννη Ρίτσου: «Σύννεφα στο βουνό. Ποιος φταίει; τι φταίει; Σιωπηλός κουρασμένος, κοιτάει μπροστά, γυρίζει πίσω, πορεύεται, σκύβει. Οι πέτρες είναι κάτω, τα πουλιά είναι πάνω. Ένα λαγήνι στέκεται στο παράθυρο. Αγκάθια στον κάμπο. Τα χέρια στις τσέπες. Προφάσεις, προφάσεις. Το ποίημα αργεί. Αδειοσύνη. Ο λόγος σημαίνεται απ’ αυτά που θα

‘χε ν’ αποσιωπήσει».[7]

Ο λόγος στο βιβλίο «σημαίνεται» από τις σιωπές και από τις εμπλοκές του, από την παρέμβαση με στόχο μία δραστική αναπαράσταση, από το ζήτημα της μνήμης. Η Τζούντιθ Μπάτλερ χρησιμοποιεί ως παράδειγμα την περφόρμανς της καλλιτέχνιδος από την Γουατεμάλα, Regina Jose Gallindo, η οποία με το έργο της ‘Quien puede borrar las huellas;’ (‘Ποιος θέλει να σβήσει τα ίχνη’), ιχνηλατεί την πρόσφατη ιστορική μνήμη της χώρας της, δρώντας συμβολικά και αντιτασσόμενη στην υποψηφιότητα για την προεδρία ενός πρώην μέλους της στρατιωτικής δικτατορίας. Με μία λεκάνη γεμάτη αίμα, η καλλιτέχνις προχωρά έως το Εθνικό μέγαρο της χώρας, βουτώντας τα πόδια της στο αίμα και αφήνοντας ίχνη αίματος ορατά, σε κοινή θέα, προσιτά.

Με τον τρόπο αυτό πραγματεύεται το ζήτημα της μνήμης και της προσπελασιμότητας σε αυτήν, συνομιλεί με το αποτύπωμα-ρήγμα που άφησε πίσω της η στρατιωτική δικτατορία, με το αίμα και τους σιωπηλούς λόγους των νεκρών, αφήνοντας προς διερεύνηση το ερώτημα: πώς μπορεί η σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση να συμπυκνώσει διακυβεύματα; Να ακουστεί σε ένα περιβάλλον πειθαρχήσεων-βίας; Να ενεργοποιήσει την ιστορική μνήμη;

Η Μπάτλερ τονίζει πως «τα αιματοβαμμένα αποτυπώματα αποτελούν τον τρόπο με τον οποίο ‘υπογράφει’ το έργο της, διαπράττοντας μια πολιτική διαμαρτυρία και ταυτόχρονα αφιερώνοντας στους νεκρούς ένα μνημείο που προκαλεί δέος».[8] Αναδύεται όμως με έμφαση το ίδιο το ζητούμενο πρόσβασης στη μνήμη, μέσω της τέχνης, μέσω της επιδίωξης του καλλιτέχνη να συναρθρώσει το παλαιό με το καινούργιο. Δεν είναι μόνο το στοιχείο της αφιέρωσης ενός μνημείου στους νεκρούς το οποίο και προκαλεί δέος, αλλά η έγκληση της δικής τους έκθεσης στον πόνο, η συμβολοποίηση της παρουσίας τους διαμέσου του αίματος, η καταγωγική ουσία της τέχνης (της): αίμα που κάνει τη μνήμη για αυτό που συνέβη, να ακουστεί..

Το πόνημα των δύο διατρέχει τη μνήμη, τις πτυχώσεις του καπιταλισμού, διερευνώντας σκέψεις και πράξεις που θέλουν να

καταστούν όρια. Ως εκ τούτου, διαβάζεται και ακούγεται..

Σημειώσεις:

[1] Εξετάζοντας επίσης οι πολιτικές χρήσεις του αμφιφυλόφιλου υποκειμένου, με την χρήση του παραδείγματος της Παλαιστίνης και της εμπλοκής τους στα υποδείγματα που αφήνει πίσω της η Ισραηλινή Κατοχή..

[2] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά, 'Απ-αλλοτρίωση. Η επιτελεστικότητα στο πολιτικό', Μετάφραση: Κιουπκιολής Αλέξανδρος, Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα, 2016, σελ. 14.

[3] Παραπέμποντας στον 'Μεγάλο Ιεροεξεταστή' του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι', εκεί όπου ο ιεροεξεταστής απευθυνόμενος στον Χριστό του λέει: Διορθώσαμε τον άθλο σου και τον θεμελιώσαμε στο *θαύμα*, στο *μυστήριο* και στο *κύρος*». Βλέπε σχετικά, Ντοστογιέφσκι Φιόντορ, 'Αδελφοί Καραμάζοφ', Μετάφραση από τα Ρωσικά: Μπακοπούλου Ελένη, Πρόλογος: Βελιτζανίδης Μανώλης, Εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα, 2011, σελ. 508. Οι 'Αδελφοί Καραμάζοφ' του Φιόντορ Ντοστογιέφσκι αναγνωρίζουν την πράξη της αμφισβήτησης του ορθού κανόνα, ενός κανόνας που διαμεσολαβεί την πατρική φιγούρα (με έναν ειρωνικό τρόπο κλείνει το μάτι στο παράλογο του πατρός ο Ντοστογιέφσκι), φθάνοντας στα θέσφατα & στα νάματα της θρησκευτικής σχάσης και του τρόπου που εκρήγνυται στις ζωές των ανθρώπων στην Τσαρική Ρωσία.. Ο Ντοστογιέφσκι δεν εσχατολογεί, αντιθέτως εναποθέτει μέρος της δικής του ελπίδας στο «αρχείο» της ελεύθερης συνείδησης, στη συμπερίληψη του «ομιλούντος θρήνου», στη 'σύλληψη' μορφών που διεκδικούν να εμφανιστούν μέσα από την συνύφανση ομολογίας-ενοχής. Στο έργο του το λαϊκό (η λαϊκότητα) καθίσταται ενοχικά εξομολογητική.

[4] Θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να αναλυθεί η αφήγηση, ο

λόγος περί οικονομικής-κεφαλαιοκρατικής κρίσης (η αιτιότητα της) υπό το πλαίσιο της ανάλυσης της Μπάτλερ για την επίδραση του μύθου.. Για την διάχυση του «ως ιστορική επιδραστικότητα», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά.. Για την ιδεολογική αφήγηση που θέλει να αποκτήσει την δική της «ιστορική επιδραστικότητα», για τον κύκλο της Μεταπολίτευσης (η φούσκα που έσκασε) ως πολιτική «σηψαιμία»: ως «σώμα που σάπισε παρασέρνοντας» στην δίνη της κρίσης την χώρα.. Εδώ η ιατρική ορολογία με χρήσεις πολιτικού καθίσταται εργαλειακή, προσδιοριστική της προσίδιας πολιτικής δράσης & έκτασης διαχείρισης της κρίσης εν Ελλάδι.. Και αυτή η προσίδια «σαπίλα» του «σώματος» έφερε δυσοσμία, κρίση και κρίσεις, έκρυβε και εμφάνισε τον παλαιοκομματισμό, τον λαϊκισμό, τον συντεχνιασμό και τον τριτοκοσμική πολιτική-ιδεολογική σύγκρουση που έφερε σε αυτό το σημείο την χώρα..

[5] Αναφέρει χαρακτηριστικά η Τζούντιθ Μπάτλερ: «Ο Fanon ενσαρκώνει ίσως εδώ την πεποίθηση ότι δεν μπορεί να υπάρξει καμία επινόηση του εαυτού χωρίς το «εσύ» και ότι ο «εαυτός» συγκροτείται ακριβώς με έναν τρόπο απεύθυνσης που ομολογεί τη συστατική του κοινωνικότητα», βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά…ό.π, σελ. 122. Οι δύο συγγραφείς (με παύσεις να παρεμβάλλονται ανάμεσα τους) προχωρούν σε μία αναπαράσταση των ‘κοινοτήτων’ του λόγου, εμβαθύνουν στη διάνοιξη της λογοθετικής τομής, εστιάζοντας στα λόγια του Fanon: «Ω σώμα μου, κάνε με πάντα έναν άνθρωπο που θέτει ερωτήματα!», & «δεν μου δόθηκε η ελευθερία μου να κτίσω τον κόσμο του Εσύ;». Ο Fanon θέλει να συλλάβει τους όρους ανάδυσης του λόγου, την εκφορά των δυνητικών δυνατοτήτων, δομώντας ένα ‘εσύ’ το οποίο καθίσταται ‘σωματικό’, εγκλητικό, αναφορικό, δρώντας με όρους κατάπληξης. Η διερώτηση εδράζεται στην κίνηση, στην αστήρικτη θέση, την στιγμή που ένα ‘εσύ που;’ ή ένα ‘εσύ τι;’ περιλαμβάνει όψεις μίας ***‘διαλεκτικής της συνύφανσης’***, γνωριμίας με τα όρια της άρνησης & της κατάφασης, με την ίδια τη μυθοποιητική- μητρική διάσταση της κατάπληξης.. Την κρίσιμη στιγμή της διερώτησης, ο Fanon είναι ‘δεν’ και ‘τώρα’, διατρέχει τους κόσμους ή τα «καθεστώτα» του ‘εσύ’, ‘μνημονικοποιεί’ ως συνειρμική έκπληξη-έγκληση τον λόγο προς

τον άλλο, πειθαρχεί το σώμα του στην κατεύθυνση ανάλυσης της «μήτρας»: στο λόγο (στη γλώσσα ως ‘ζώσα’ συνθήκη κατά Μιχαήλ Μπαχτίν), που δύναται να προσδιορίσει τα διάκενα ώστε να καταστεί ο ίδιος ‘διάκενο’, αποκοπή, βία, πόθος του άλλου και τραυματική άρθρωση του ‘εσύ’, το οποίο διασπάται & αποδομείται υπό το πρίσμα του ενσωματωμένου ορίου (και του μη), υπό το πρίσμα της ‘βίαιης’ διάχυσης κυβερνολογικής γνώσης.

[6] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά…ό.π, σελ. 19.

[7] Βλέπε σχετικά, Ρίτσος Γιάννης, ‘Ανεκτέλεστο’, Ποιητική συλλογή: ‘Πέτρες’, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα, 1998, σελ. 104.

[8] Βλέπε σχετικά, Μπάτλερ Τζούντιθ & Αθανασίου Αθηνά…ό.π., σελ. 241.

Επικινδυνότητα, Ψυχική Οδύνη και Αυτονομία της Ψυχής

Αθηνά Γεωργαράκη
Φοιτήτρια στο Τμήμα Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος της Αντιεξουσιαστικής Κίνησης Αθήνας.

Το παρόν κείμενο αποτελεί μια προσπάθεια συμβολής στην κατανόηση δύο εννοιών οι οποίες συνδέονται με αυτό που καλείται ψυχική ασθένεια, με τελικό στόχο την αποδόμησή τους: την έννοια της επικινδυνότητας και την έννοια του ακαταλόγιστου.

Προκειμένου να καταστεί αυτό δυνατό, θα επιδιώξω να απαντήσω σε 3 ερωτήματα.

Ερώτημα πρώτο: Ποια είναι η διαδικασία παγίωσης των συγκεκριμένων εννοιών ως κύρια έκφραση του ψυχικά πάσχοντος υποκειμένου, σε κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο;

Ερώτημα δεύτερο: Τι σημαίνει για το πάσχον υποκείμενο η παγίωση αυτή;

Ερώτημα τρίτο: Με ποιον τρόπο οφείλουμε να θεωρούμε την ψυχική ασθένεια στο πλαίσιο μίας αυτόνομης, αληθινά δημοκρατικής κοινωνίας;

Ξεκινάω από το πρώτο ερώτημα, δηλαδή, ποια είναι η διαδικασία παγίωσης των εννοιών της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου ως κύριας έκφρασης του ψυχικά πάσχοντος υποκειμένου, σε κοινωνικό και θεσμικό επίπεδο;

Ο Κορνήλιος Καστοριάδης επισημαίνει πως το πρώτο υλικό από το οποίο η κοινωνία κατασκευάζει τα άτομα είναι η ψυχή. Η ψυχή ορίζεται κατά τον φιλόσοφο ως το πρωταρχικό δεδομένο, που βρίσκεται στον πυρήνα του συνηθισμένου κοινωνικού ατόμου και της υποκειμενικότητας με την πλήρη έννοια. Είναι η ψυχική μονάδα (το ασυνείδητο στα πιο βαθιά του στρώματα) που δεν μπορεί να αναχθεί στο κοινωνικό-ιστορικό, αλλά που το κοινωνικό-ιστορικό τη διαμορφώνει χωρίς όρια και υπό έναν μόνον όρο: να μπορεί να ικανοποιήσει ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις της ψυχής. Η μοναδικότητα της ψυχής εκδηλώνεται πάντα με κάποιον τρόπο, όσο στεγανή και στερεή κι αν είναι η δόμηση της θεσμισμένης κοινωνίας. Εκδηλώνεται ως όνειρο, ως ψυχική αρρώστια, ως παρέμβαση, ως διαφωνία.

Για να κατανοήσουμε μέσω ποιων διαδικασιών θεμελιώνονται οι έννοιες της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου ως σύμφυτες με την ψυχική ασθένεια, ιδιαίτερα διαφωτιστική είναι η αναφορά του φιλοσόφου στην ύπαρξη μίας κοινωνικής **ορμής**. Στη διάλεξή του με τίτλο *«Εξουσία, πολιτική, αυτονομία»*, αναφέρει πως κάθε κοινωνία παρουσιάζει κατά ανάγκη αυτό που μπορεί να ονομαστεί βασική ώση ή ώθηση ή ορμή. Μέσω αυτής της ορμής, οι άνθρωποι έχουν τον τρόπο να συμμετέχουν στη συγκρότηση και στη

διατήρηση ενός κόσμου, ο οποίος θα προεκτείνει ιδεατά επ' άπειρον τα εγκαθιδρυμένα και θεσμισμένα νοήματα. Αυτή η ώθηση κάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας κοινωνίας να υπόκειται σε μία ιεράρχηση σκοπών. Σε αυτή τη διαδικασία, πριν από το μονοπώλιο της νόμιμης βίας υπάρχει το μονοπώλιο του νόμιμου λόγου, το οποίο με τη σειρά του δεσπόζεται από το μονοπώλιο της νόμιμης σημασίας.

Σε αυτό το σημείο, μπορούμε να σταθούμε στον ρόλο που διαδραματίζει ο επιστημονικός λόγος στις ανθρωπιστικές επιστήμες και στις επιστήμες υγείας. Ο ψυχιατρικός και ψυχολογικός μονόλογος των ειδικών επιδιώκει τη διατήρηση αυτών των μονοπωλίων από κάθε παρέκκλιση, κίνδυνο και ανατρεπτική προβολή της διαφορετικότητας.

Ας πάρουμε, για παράδειγμα, το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρείας, γνωστό ως DSM. Το DSM είναι ένα ταξινομικό σύστημα που χρησιμοποιείται για τη διάγνωση της ψυχοπαθολογίας, περιλαμβάνοντας διαφορετικές διαγνωστικές κατηγορίες. Κάθε διαγνωστική κατηγορία συνίσταται στην περιγραφή μιας διαταραχής με συγκεκριμένα διαγνωστικά κριτήρια. Ο ειδικός, λοιπόν, συγκρίνει τα προβλήματα που παρουσιάζει ο ασθενής με τα κριτήρια των διαταραχών του ταξινομικού συστήματος και προσδιορίζει μία συγκεκριμένη διάγνωση.

Μόλις παρουσιάστηκε το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτού που επισημαίνει ο Θ. Μεγαλοοικονόμου ως **αναδρομική κατασκευή της ταυτότητας**. Τι συμβαίνει δηλαδή; Τα ιστορικά στοιχεία της ζωής του Υποκειμένου συλλέγονται επιλεκτικά και ερμηνεύονται αναδρομικά έτσι ώστε αυτό να ενταχθεί στις κατηγοριοποιήσεις του επιστημονικού λόγου για την ψυχική ασθένεια.

Το κυρίαρχο ψυχιατρικό και ψυχολογικό παράδειγμα μετατρέπει την ψυχική οδύνη σε ένα μόρφωμα με οντολογική υπόσταση, την αρρώστια. Την αποκόβει από το σύνολο των σχέσεων του υποκειμένου με τον εαυτό του και τους άλλους και την ανάγει σε ένα σύνολο παραμέτρων και σημείων στη βάση αυτοεπιβαλλόμενων

κριτηρίων συμπερίληψης και αποκλεισμού.

Η κυρίαρχη ψυχιατρική και ψυχολογία βλέπει μόνο το αποτέλεσμα, το σύμπτωμα αποχωρισμένο από την εγγενή σύνδεση του με το κοινωνικό.

Δεν βλέπει πώς προέκυψε και επομένως πώς μπορεί να ξεπεραστεί. Ενδιαφέρεται να καταστείλει, να εξαφανίσει, να χειραγωγήσει και όχι να ξεπεράσει. Γι' αυτό, βγάζει από το βαλιτσάκι της ένα από τα θεμελιακά εργαλεία για τη διαχείριση και τη χειραγώγηση: την αναγωγή του κοινωνικού στο ατομικό και του ατομικού στο βιολογικό.

Η κοινωνική, δηλαδή, διάσταση των προβλημάτων μετατρέπεται σε πρόβλημα ατομικής ψυχολογίας και η ατομική ψυχολογία σε βιολογικό πρόβλημα εγκεφαλικής δυσλειτουργίας ή γονιδίων. Η επικινδυνότητα και το ακαταλόγιστο, από προσδιορισμοί μιας ψυχοπαθολογικής διαδικασίας καταλήγουν να γίνουν χαρακτηριστικά της ίδιας της ύπαρξης, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. θεωρούνται ένα φυσικό, αντικειμενικό και αδιαπραγμάτευτο στοιχείο της ψυχικής ασθένειας, όπως η ψυχική ασθένεια θεωρείται ως μία βιολογική οντότητα, αποκομμένη από την ύπαρξη και την κοινωνική υπόσταση του ανθρώπου.

Ο χαρακτήρας αυτών των δύο εννοιών προσδιορίζεται περαιτέρω από τους ψυχιατρικούς και δικαστικούς θεσμούς, που καθορίζουν το «κανονικό» και το «μη κανονικό», το «φυσιολογικό» και το «παθολογικό». Ωστόσο, η επικινδυνότητα ως κομμάτι της τρέλας, βιωμένης σαν παραλογισμός, σαν κενή αρνητικότητα της λογικής, όπως αναφέρει ο Φουκώ, συνυφαίνεται πάντα με την έννοια της διαφορετικότητας η οποία εκλαμβάνεται ως απειλή. **Είναι, όμως, το πάσχον υποκείμενο επικίνδυνο για την κοινωνία ή μήπως η κοινωνική οργάνωση και οι θεσμοί της είναι επικίνδυνοι για το υποκείμενο;** Ο θ. Μεγαλοοικονόμου απαντά: «είναι νόμιμο να αντιστρέψουμε την απόδοση της επικινδυνότητας προς την ίδια την κοινωνική οργάνωση, στον βαθμό που δεν προσφέρει στο πάσχον υποκείμενο εργαλεία με σκοπό τη στήριξή του…».

Με την αναφορά μου στο πάσχον υποκείμενο, περνάω στο δεύτερο ερώτημα: Τι σημαίνει για το υποκείμενο με διάγνωση η κοινωνική και θεσμική ταύτιση των εννοιών της επικινδυνότητας και του ακαταλόγιστου, με την ψυχική ασθένεια;

Η κυρίαρχη ψυχιατρική, ψυχολογική αλλά και νομική τοποθέτηση θεωρεί ακαταλόγιστο και χωρίς νόημα αυτό που δεν κατανοεί στον λόγο και στην επιθυμία του «τρελού» υποκειμένου, το οποίο διαλύεται κάτω από το βάρος της κατεστημένης κανονικότητας. Η έννοια του ακαταλόγιστου και της επικινδυνότητας, διέπουν, έτσι, την κουλτούρα του κυρίαρχου ψυχιατρικού και του νομικού-δικαστικού θεσμού, όπως μαρτυρά η ίδρυση του δικαστικού ψυχιατρείου αλλά και το άρθρο 69ΠΚ, το οποίο αναφέρεται στους ακαταλόγιστους εγκληματίες ως εκείνους, οι οποίοι έχουν διαπράξει μία εγκληματική πράξη λόγω «νοσηρής διατάραξης των πνευματικών λειτουργιών».

Η άρνηση να δούμε την **οδύνη σαν κομμάτι της ανθρώπινης ύπαρξης**, έχει ως συνέπεια να απομονώνεται η ανθρώπινη ύπαρξη από την ίδια την οδύνη και την αρρώστια της. Με αυτόν τον τρόπο, αφαιρείται από το υποκείμενο η δυνατότητα να καταλάβει το ίδιο και να παλέψει ενάντια σε όσα το αρρωσταίνουν. Αυτή η προσέγγιση, αντί να βοηθήσει τον ψυχικά πάσχοντα να γίνει υποκείμενο της θεραπείας και της αλλαγής του, τον μετατρέπει σε αντικείμενο θεραπευτικών τεχνικών που σκοπό έχουν να τον προσαρμόσουν στην κατεστημένη νόρμα και να τον καταστήσουν ακίνδυνο για τη «δημόσια τάξη».

Πίσω από την ταμπέλα του τρελού, εκεί που η παραβίαση γίνεται κανόνας ως μία διαρκής «κατάσταση εξαίρεσης», τοποθετούνται σώματα απογυμνωμένα από κάθε δικαίωμα. Από τη μία, η έννοια της επικινδυνότητας νομιμοποιεί πρακτικές εγκλεισμού, χημικής και φυσικής καθήλωσης, ενώ, από την άλλη, η έννοια του ακαταλόγιστου, ως πλήρης αποκλεισμός της ικανότητας του υποκειμένου για αυτοκαθορισμό και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων, του στερεί το δικαίωμα στη θεραπευτική δυνατότητα, καθώς αυτή είναι σύμφυτη με τη διαδικασία υπευθυνοποίησης.

Επομένως, η κουλτούρα της αντικειμενοποίησης, της διαχείρισης, της ετικέτας έχει σαν αποτέλεσμα ο ψυχικά πάσχων να χάνει το δικαίωμα να εκφράσει τον εαυτό του μέσα από μία ζωτικής σημασίας αλληλεπίδραση με τους άλλους. Εξουδετερώνεται ως θετική και δημιουργική συνεισφορά στο κοινωνικό γίγνεσθαι, με την αναγωγή του σε μία απειλητική διαφορετικότητα, σε μία διαχειρίσιμη και χειραγωγήσιμη ύπαρξη, που, ως εκ τούτου, έχει καταστεί ελέγξιμη και ακίνδυνη.

Κλείνοντας, φτάνω στο τελευταίο ερώτημα: Με ποιον τρόπο οφείλουμε να θεωρούμε την ψυχική ασθένεια στο πλαίσιο μίας αυτόνομης, αληθινά δημοκρατικής κοινωνίας;

Επανέρχομαι εκεί που ξεκίνησα. Ο Κορνήλιος Καστοριάδης στην *«Άνοδο της ασημαντότητας»* αναφέρει πως μια «αυτόνομη κοινωνία, μια κοινωνία αληθινά δημοκρατική, είναι μια κοινωνία η οποία θέτει υπό αμφισβήτηση κάθε εκ των προτέρων δεδομένο νόημα, και στην οποία, εξαιτίας αυτού του γεγονότος, απελευθερώνεται η δημιουργία νέων σημασιών. Μέσα σε μία τέτοια κοινωνία, κάθε άτομο είναι ελεύθερο να δημιουργήσει για τη ζωή του το νόημα που θέλει (και μπορεί)».

Μέσα σε μια τέτοια κοινωνία, συμπληρώνουμε εμείς, οι ψυχικές διεργασίες δεν μπορούν να θεωρούνται απλά και μόνο επανάληψη του παρελθόντος στο στενό και αμετάβλητο πλαίσιο μιας ψυχικής ή κοινωνικής δομής. Η ιστορία του ανθρώπου δεν τον καθορίζει αιτιοκρατικά, σαν εσωτερικός ή εξωτερικός μηχανισμός που επιδρά πάνω του. Είναι ένα γίγνεσθαι που ενσωματώνει και υπερβαίνει το παρελθόν του, μέσα σε ένα παρόν που οδηγεί στο μέλλον. Η προηγούμενη ιστορία του ανθρώπου δεν προκαθορίζει το περιεχόμενο αυτής της πορείας. Αντιθέτως, δίνει μορφή στο περιεχόμενο αυτού του αέναου γίγνεσθαι, το οποίο παίρνει σάρκα και οστά μέσα από τη διαρκή αλληλεπίδραση του υποκειμένου με τον εαυτό του και τους άλλους. Μέσα σε αυτή τη διαρκή κίνηση, βρίσκεται αυτό που μας ενδιαφέρει όσο τίποτα: **η δημιουργία ως ανάδυση νέων μορφών και παραστάσεων**.

Είτε, λοιπόν, αποδίδεται στην προσωπική ιστορία του ανθρώπου

το στίγμα της τρέλας, του παράλογου και του επικίνδυνου είτε όχι, αυτή δεν παύει να συνιστά όχημα επανιδιοποίησης και δημιουργίας, και, κατά συνέπεια, ατομικής και συλλογικής αυτονομίας, και ως τέτοια οφείλουμε να την αφουγκραζόμαστε.

Βιβλιογραφία:

– Foucault, M. (2004). *Η ιστορία της τρέλας.* (Φ. Αμπατζοπούλου, Μετάφ.) Αθήνα: Ηριδανός.

– Καστοριάδης, Κ. (2000). *Οι ομιλίες στην Ελλάδα.* Αθήνα: Εκδόσεις Ύψιλον.

– Καστοριάδης, Κ. (2000). *Η άνοδος της ασημαντότητας.* Αθήνα: Εκδόσεις Ύψιλον.

– Μεγαλοοικονόμου, Θ. (2015). Για μια εναλλακτική ενάντια στην ίδρυση Δικαστικού Ψυχιατρείου. *Τα τετράδια ψυχιατρικής, 1,* 34-45.

– Μεγαλοοικονόμου, Θ. (2016). *Λέρος*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.

– Ποινικός Κώδικας. (2011). *Σύγχρονη νομοθεσία, 3.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Φωτογραφία κειμένου: **Νίκος Θετάκης**

---

* Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20.

Η Γεωιδεολογία των

Καταφρονεμένων

Του Νώντα Σκυφτούλη

…Και το νήμα του νέου χωρισμού

Αναλαμβάνοντας τη διαχείριση του ελληνικού καπιταλισμού, ο Σύριζα άφησε στη χωρικότητα του πεδίου της Αριστεράς ό,τι ήδη προϋπήρχε αλλά και ένα εξίσου γνωστό μικρό πολιτικό υποκείμενο που απέβαλε από τα σπλάχνα της κυβερνησιμότητας του.

Το κενό στον χώρο της ιδεολογίας της Αριστεράς, που η απόδραση του Σύριζα θα άφηνε, ήταν όχι μόνο υπερπλήρες αλλά ξεχείλιζε από την πολυδιατυπωμένη και θεσμισμένη αφηγηματική πληθώρα.

Η πανσημία που χαρακτηρίζει τη μεθοδολογία του συγκεκριμένου χώρου δεν κατόρθωσε να αρθρώσει ούτε μία νέα σημασιολογική κριτική σε ένα πρωτόγνωρο συμβάν που ήταν η ανάληψη της κυβέρνησης από την Αριστερά και η κατάληψη των υπουργικών θώκων από πρώην και νυν συντρόφους. Η νέα, πλέον, αριστερή ανάλυση και αντίληψη απέναντι στο κράτος, στον καπιταλισμό, στην κυρίαρχη θέσμιση, είναι τελικά η πολιτική άποψη του Σύριζα, ο οποίος μπορεί να νομιμοποιείται κοινωνικά αλλά και να αυτοαναιρείται ρητά. Αντιθέτως, η άλλη εναπομείνασα αριστερή αφηγηματική πληθώρα δεν είναι νέα αλλά παραδοσιακή, της οποίας η διαρκής επανάληψη την οδηγεί και αυτήν στην αυτοαναίρεση των θεσφάτων τα οποία χρησιμοποιεί ως αφετηρία.

Μέσα από αυτή την πληθώρα των κριτικών του αριστερού χώρου, αποκαλύπτεται διαμέσου του λόγου, όχι η πολλαπλότητα και η πολυμορφία, αλλά η μονοσήμαντη αφαίρεση που καθόρισε και καθορίζει την ελληνική Αριστερά. Είναι αυτή η αφαίρεση που πληρώνει τα κενά και τα κάνει να ξεχειλίζουν. Είναι το ιστορικό φαντασιακό του χώρου της Αριστεράς, στο οποίο κανένα νέο στοχαστικό δεν προστέθηκε τα τελευταία 50 χρόνια. Παρήχθησαν μόνο κάποιες σημασιολογικές αναδιαρθρώσεις, αναγκαστικά για λόγους συγχρονισμού με τον ευρύτερο αισθητό κόσμο. Αυτές τις αναδιαρθρώσεις ενσωμάτωσε ο Σύριζα για να

επιφέρει το τελικό πλήγμα σε ό,τι νέο για το χωρικό πεδίο της Αριστεράς.

Στο εγγενές έλλειμμα της ιδεολογίας της ελληνικής Αριστεράς οφείλεται τόσο η αδυναμία ανάδυσης ενός νέου πολιτικού λόγου έπειτα από μια κρίση, μια διάσπαση, μια ήττα, μια νίκη, όσο και η κοινότοπη επαναληψιμότητα κριτικής άποψης για τα όποια πολιτικά συμβάντα. Αυτή η μανιέρα έρχεται πληθωριστικά να καλύψει το κενό που δημιουργείται και τελικά το αφήνει ουσιαστικά περισσότερο κενό, διότι με κοινοτοπίες και κενολογίες δεν γεμίζει ούτε πληρούται κανένα κενό.

Τι ήταν και τι είναι η ελληνική Αριστερά

Η ελληνική Αριστερά στο σύνολό της δεν υπήρξε κομμουνιστική. Ο Κομμουνισμός για το σύνολο του χώρου της ιδεολογίας της Αριστεράς ήταν μια μελλοντολογική, πολύ μακρινή αφαίρεση, η οποία εκτοπιζόταν από ένα δαιδαλώδες σύστημα μεταβατικών αφαιρέσεων και οι οποίες απορροφούσαν όλη τη φαιά ουσία του αριστερού αφηγήματος. Ο κομμουνισμός αποτελεί ένα τόσο μεγάλο πρόσχημα, που αφήνεται να αναδυθεί μέσα από την παρακμή της κατώτερής του αφαίρεσης – τον Σοσιαλισμό. Για αυτόν τον συλλογισμό είναι αλήθεια πως δεν φταίνε οι Έλληνες Αριστεροί αλλά είναι σίγουρο ότι είναι οι μόνοι στην Ευρώπη που ήθελαν να τον ακούσουν και να πλειοδοτήσουν σε αυτόν. Φυσικό επόμενο αποτελεί, λοιπόν, η έλλειψη κομμουνιστικής κουλτούρας και φυσικά αντίστοιχου σχεδίου.

Η ελληνική Αριστερά δεν υπήρξε ποτέ αντικαπιταλιστική. Ο αντικαπιταλισμός παρουσιάστηκε μέσα από ένα σύνολο μεταβατικών «αντικαπιταλιστικών» τακτικών, οι οποίες παρέπεμπαν εντέλει στην κατάληψη της εξουσίας και οι οποίες θα εφάρμοζαν, τελικά, τον κρατικό καπιταλισμό, αφού κάτι άλλο δεν υπήρχε στα υπόψιν. Η παντελής απουσία σοσιαλιστικού σχεδίου αντικαθίσταται από την κρατικοποίηση των μέσων παραγωγής, τη μεγαλύτερη δηλαδή απόδειξη εφαρμογής κρατικού καπιταλισμού.

Η λαϊκή δημοκρατία, το αντιιμπεριαλιστικό στάδιο, ο

εθνικοαπελευθερωτικός χαρακτήρας, και οι διάφορες μορφές και ονοματοδοσίες παρείχαν στην επερχόμενη σταδιακή «επανάσταση», κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, και τον αντίστοιχο χαρακτήρα, αθωώνοντας ταυτόχρονα την πολιτική και οικονομική δομή του ελληνικού καπιταλισμού απέναντι στους «ξένους δυνάστες», στους «ιμπεριαλιστές» και στα «ξένα συμφέροντα».

Η **επανάσταση,** ως ρήξη με το υπάρχον, είχε αποδράσει από το φαντασιακό της Αριστεράς όπως και η Αριστερά από αυτό. Το κενό αυτό κάλυψαν άλλα φαντασιακά, είτε **εθνικά** είτε **αντιιμπεριαλιστικά**, τα οποία αντικατέστησαν τις οπτικές με τις οποίες φαίνεται ο κόσμος αλλά και τα διάφορα πολιτικά και κοινωνικά πράττειν.

Σε αυτή την κατεύθυνση, και όπως συμβαίνει σε κάθε ιδεολογικοποιημένη πολιτική, παρουσιάστηκε μία διττή γλώσσα, μία του αισθητού κόσμου και μία του υπεραισθητού. Και ενώ στην αρχή φαινόταν ορθολογική αυτή η διττή αμφισημία, μόλις έπεσε τελείως και η χωρικότητα του υπαρκτού, μετετράπη ο σοσιαλισμός και ο κομμουνισμός σε ρώσικη σαλάτα και έμειναν οι υπόλοιπες αφαιρέσεις (αντιιμπεριαλιστικές, κ.λπ.) αποσπασματικές, ορφανές αλλά και απονεκρωμένες από το κομμουνιστικό περιεχόμενο των φορέων τους. Όλα αυτά βρίσκονται πλέον στριμωγμένα στον χώρο της άκρας Αριστεράς, λες και ήθελε κάποιος να τα εναποθέσει εκεί και να φύγει από τον χώρο.

Το αποτέλεσμα, το οποίο βλέπουμε δια γυμνού οφθαλμού στην εναπομείνασα Αριστερά, είναι ότι εξαντλεί την κριτική της σε δύο επίπεδα, τα οποία δεν ανήκουν με φυσικό τρόπο στην Αριστερά. Ανήκουν στην Εθνοκρατική Δεξιά, η οποία, παρ’ όλη την εις βάρος της ιστορικότητα, επαναοικειοποίησε την ηγεμονία της σε αυτά τα τρόπαια της ελληνικής Αριστεράς, η οποία τα διακινούσε εισπράττοντας γόητρο και οίκτο μαζί. Με αυτόν τον τρόπο, στην τελευταία απέμεινε το ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ, η κριτική στην πολιτική με όρους ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ.

Το ΚΚΕ δικαιωματικά, η μήτρα του αντιιμπεριαλισμού

Η κυρίαρχη μήτρα ιδεολογικής παραγωγής στον χώρο των πολυτασικών αριστερών ρευμάτων είναι δίχως αμφιβολία το ΚΚΕ. Με βάση το κόμμα αυτό, και σε σχέση σύνθεσης ή αντίθεσης, παράγονται οι νοητικές δομές της αριστερής ιδεολογίας και το «σκεπτικό» για τον αισθητό κόσμο, τον εγχώριο και τον διεθνή. Το ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ για το ΚΚΕ είναι μια νοητική δομή με ενδογενή αλλά και εξωγενή αίτια.

Το πρώτο, διότι το κόμμα αυτό αντικατέστησε νωρίς την *επανάσταση,* ως φαντασιακό πρόταγμα, με το λαϊκοδημοκρατικό ή λαϊκομετωπικό και πέρασε την οπτική του μέσα από τα συμφέροντα της λαϊκομετωπικής συμμαχίας σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο. Ήρθε και η δεκαετία του ’40, όχι μόνο για να επισφραγίσει αυτή την προοπτική αλλά και για να την επιβραβεύσει. Έκτοτε, ο εθνοκρατισμός, ο αντιιμπεριαλισμός με μικρές ή μεγάλες εντάσεις, είναι η βάση της ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

Η τελευταία ενδυναμώθηκε από τον δεύτερο, τον εξωγενή παράγοντα, που είναι ο καθορισμός του κόμματος αυτού από την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας (Σ.Ε.), του πάλαι ποτέ κρατικού καπιταλισμού. Ενώ, δηλαδή, στα καθεστώτα με κυρίαρχη ιδεολογία τον μαρξισμό-λενινισμό, η γεωιδεολογία έπαιζε τον ρόλο της υπεράσπισης και διεύρυνσης των κρατικών τους συμφερόντων, για τα αδελφά κόμματα και τις ομαδοποιήσεις στον υπόλοιπο κόσμο ανάγονταν σε ιδεολογία και πολιτική παρέμβαση που έφτανε στα όρια ενός ιδιότυπου σουρεαλισμού.

Η κινέζικη *θεωρία των τριών κόσμων* (α΄ κόσμος: οι δύο υπερδυνάμεις, β΄ κόσμος: ο αναπτυγμένος καπιταλισμός, γ΄ κόσμος: οι υπανάπτυκτες χώρες), η οποία δικαιολογούσε τις οικονομικές και διπλωματικές σχέσεις της μαοϊκής Κίνας με διάφορες δικτατορίες (Χιλής, κ.λπ.), εξελίχθηκε στην Ελλάδα ως μία στρατηγική για τα διάφορα αριστερίστικα ΜΛ κομμάτια και ως πολιτική πρόταση στις ντόπιες άρχουσες ελίτ. Και αυτό δεν ήταν ένας απλός αντιιμπεριαλισμός αλλά αποτελούσε την αθωωτική και νομιμοποιητική φόρμα των σχέσεων κυριαρχίας του υπάρχοντος.

Είχε δίκιο το ΚΚΕ όταν θεωρούσε τους Έλληνες αριστεριστές,

δεξιούς οπορτουνιστές ως προς αυτό, διότι έφτασαν να υποστηρίζουν και αντιδραστικά εθνικο-κινήματα στον τρίτο κόσμο. Η άκρα Αριστερά, επομένως, δεν αντλεί τον αντιιμπεριαλισμό της από τις παραδόσεις του ΕΑΜ αλλά τον ενισχύει και με δικά της όπλα, μετατρέποντάς τον σε μια **φευγάτη γεωπολιτική καρικατούρα** (12 μίλια στο Αιγαίο). Με αυτές τις παραδόσεις να κυριαρχούν, δεν ξέφυγαν ποτέ, όσο και αν τις στρογγύλεψαν, και ποτέ δεν έγιναν ούτε αντικαπιταλιστές ούτε βεβαίως και κομμουνιστές, όποια έννοια και να δώσουμε σε αυτούς τους όρους. Παρ' όλα αυτά, τις χρησιμοποιούν για να υποβηλώσουν όλα τα παραπάνω.

Η συγκρότηση σε ένα λαϊκίστικο αφήγημα, ακόμη κι αν είναι κάτι απολύτως εθνικιστικό, είναι πλέον αυτοσκοπός και θα το υιοθετήσουν αρκεί να υπάρχει ελπίδα ότι θα τροφοδοτηθούν από κόσμο. Γιατί άλλη ελπίδα δεν υπάρχει…

…και από τον αντιιμπεριαλισμό στον εθνικισμό

Η Αριστερά για το Μακεδονικό, τη Μέση ανατολή και την ΕΕ έχει μια εθνοκεντρική οπτική. Μόνο που σήμερα αυτή η αντιιμπεριαλιστική εθνοκεντρική πολιτική αποτελεί κυρίαρχη ιδεολογία και καθολική για τη μικρομεσαία, τουλάχιστον, τάξη αλλά και για τις κυρίαρχες θεσμίσεις (Παιδεία, Δικαιοσύνη, Εκκλησία) με συνέπεια την αμηχανία των διαχωριστικών γραμμών που προκύπτει. Ο *θύτης και το θύμα αγκαλιά*, ο Σκαλούμπακας με τον Θεοδωράκη, ο Αριστεριστής τάδε με τον χρυσαυγίτη. Αν τα διάβαζε αυτά κάποιος σε έναν άλλον χρόνο θα τα θεωρούσε συκοφαντίες σταλινικού τύπου. **Να όμως που τα είδαμε με τα μάτια μας γιατί ήμασταν απέναντί τους στις 4 Φλεβάρη.**

Τον τόνο και τον χαρακτήρα σε αυτή την τελευταία γεωιδεολογική εξέλιξη της Αριστεράς τον έδωσαν ασφαλώς ο Συνασπισμός το '89 και ο Σύριζα, συμπορευόμενος με την ακροδεξιά ΑΝΕΛ το 2015. Και σε αυτούς τον παρέδωσαν οι κυρίαρχες αξίες του Ελληνικού Βαλκανικού εθνοκρατισμού. **Τέλος, λοιπόν, οι διαχωριστικές γραμμές Δεξιάς -Αριστεράς.** Το μόνο βέβαιο είναι το νέο νήμα των διαχωριστικών γραμμών, που βρίσκεται ήδη στο προσκήνιο,

ανατρέποντας τις χωριστικές αχνοκεριές του παρελθόντος διαχωρισμού.

Συμβαίνουν όμως και εις τας Αναρχίας

Υπάρχουν καθολικά φαινόμενα που εσωτερικεύονται από όλους, γι' αυτό και τα λέμε καθολικά. Στην προκειμένη περίπτωση, όμως, η εμφάνιση του χώρου της Αναρχίας και του Αντιεξουσιαστικού εν γένει ρεύματος κριτικής, ανέδειξε μια πολιτική και ένα φαντασιακό πέρα και ενάντια σε αυτή την ιδεολογία και πολιτική της Αριστεράς (του ΠΑΣΟΚ συμπεριλαμβανομένου) και από αυτό το πλαίσιο αντλούσε τη δυναμική του. Η κριτική στον αντιιμπεριαλισμό, στο εθνικοανεξαρτησιακό και σε όλον τον πολιτισμό που τα πλαισίωνε, ήταν δίχως αμφιβολία ο πιο βαθύς διαχωρισμός απέναντι στα επαναστατικά προτάγματα που προέβαλλε ο αντιεξουσιαστικός διαφωτισμός.

Παρά την άτακτη φαινομενική υποχώρηση της αριστερής αντιιμπεριαλιστικότητας, ομάδες από τον αναρχικό χώρο φρόντισαν να την καλύψουν και ενισχύσουν, μηχανιστικά είναι η αλήθεια, με ένα είδος **αναρχικού αντιιμπεριαλισμού**. Αυτό έγινε για δύο λόγους που είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε. Η βαθμιαία έξοδος των αναρχικών ομαδοποιήσεων από το σύνολο του αναρχικού προτάγματος και η αντικατάστασή του με ιδεοληψίες και στάσεις προσωρινού και ευκαιριακού χαρακτήρα είναι ο πρώτος λόγος. Δεύτερον, η προσφυγή στα αντιιμπεριαλιστικα μαρξιστικά-λενινιστικά αφηγήματα, λόγω πολιτικής και αναλυτικής ανεπάρκειας.

Αλλά το σημαντικότερο είναι που όλα αυτά γίνονται αποδεκτά και από ένα υποκείμενο το οποίο έχει παραδοθεί σε αυτές τις ανακουφιστικές και παρηγορητικές ψευτοπολιτικές. Ναι μεν δεν υπάρχει κίνδυνος διεύρυνσης, ούτε δυνατότητα εμφάνισης ενός αναρχικού Κιμ, αλλά υπάρχει κίνδυνος γελοιοποίησης της, καταναλωμένης με περίσσεια βουλιμία, λέξης "Αναρχία". Η χωρίς φειδώ χρησιμοποίηση του όρου, λόγω της γοητείας που προκαλεί αλλά και του κόσμου που συσπειρώνει λόγω ταυτότητας –διότι σε άλλη περίπτωση θα ήταν πιο υποδεέστερο το μπαγκράουντ αυτό και

από μια ομάδα μ-λ – κατατρώει σαν σαράκι αυτό το υψηλό ιδεώδες.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, είναι αναγκαίο να επαναδιατυπώσουμε τα αντιεξουσιαστικά προτάγματα και όχι μόνο γι' αυτόν τον λόγο, ο οποίος ούτως ή άλλως ανήκει στο δίπολο **επανάσταση ή εθνικισμός, αντιιμπεριαλισμός**. Αλλά υπάρχουν πολλοί πιο σημαντικοί και σύγχρονοι λόγοι.

Η συγκεντροποίηση του σύγχρονου κράτους επιβάλλει μια κυβερνησιμότητα και διαχειρισιμότητα έλεγχου και επιτήρησης, αποστεωμένης από κάθε πολιτικό και νοηματικό περιεχόμενο. Πέρα από τις σχέσεις κυριαρχίας, τεχνολογίας και οικονομίας, η αντιεξουσιαστική κριτική είναι πιο επίκαιρη από ποτέ και αυτό είναι πλέον καθολικά αποδεκτό.

Γνωρίζοντας ότι η εξουσία και το Κράτος είναι η βάση και η δυνατότητα της καταπίεσης, των ανισοτήτων του καπιταλισμού, του ιμπεριαλισμού αλλά και της θανατοπολιτικής του Άουσβιτς, θα διευρύνουμε την αντιεξουσιαστική κριτική σήμερα σε όλα τα σημεία. Ο Οργουελικός εφιάλτης της επιτήρησης και του ελέγχου, της εκμετάλλευσης και του χρηματοπιστωτικού ολοκληρωτισμού δεν παίρνει εναλλακτική διαχείριση. Η κατάργηση των σχέσεων κυριαρχίας περνά μέσα από την κατάργηση του κράτους, με προοπτική την κοινωνική οργάνωση της αυτονομίας, της αντιεξουσίας, της άμεσης δημοκρατίας.

---

* Το παρόν κείμενο δημοσιεύεται στο τεύχος της Βαβυλωνίας #20.